ОБЛАСТИМИЗ ПАХТАСИ 312.000 ТОННАДАН ОШДИ

ЯНА САЛКАМ 7 МИНГ ТОННА ПАХТА ТОПШИРСАК, МАРРАГА ЕТАМИЗ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 228 (2519). | 20 ноябрь, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Пешқадам Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасининг меҳнаткашлари давлатга пахта сотиш юзасидан олган мажбуриятларини ҳам адо этиш арафасида турибдилар. Хўжаликларда сўнгги дурдоналар йиғиштирилиб давлат омборларига жўнатилмоқда. Фотомухбиримиз В. Салов куни кеча 2-«Оққўрғон» совхозида бўлиб, хўжаликда кўсак қуритиш ва кўсаклардан тозаланган «оқ олтин»ни пахта пунктларига жўнатиш пайтида ушбу суратни олди.

САМИМИЙ ТАШАККУР

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 46 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Совет Иттифоқи меҳнаткашларидан, партия ва жамоат ташкилотларидан, чет эл коммунистик ва ишчи партияларидан, жамоат арбоблари ва ташкилотларидан дўстона қутлов ва самимий табрик сўзлари изҳор қилинган жуда кўп телеграмма ва хатлар олдилар.

Ана шу телеграмма ва хатларда совет халқига, Коммунистик партияга ва Совет Иттифоқи ҳукуматига табриклар ва уларнинг коммунистик қурилишда ҳамда халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун, социал тараққиёт учун олиб бораётган курашларида бундан буён ҳам муваффақиятларга эришувлари ҳақидаги тилаклар изҳор қилинади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети самимий дўстона табриклари ва яхши истаклари учун барча совет ташкилотларига ва меҳнаткашларига, қардош партияларга, чет эл жамоат арбоблари ва ташкилотларига чин кўнгилдан ташаккур изҳор қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ҲОСИЛ ВА ШУДГОР

Шу кеч куз оқшомининг ҳам ўзига хос гашти, ўзгача нашидаси бор. Сокин елаётган изғирин юз-кўзларни ялаб ўтади, баданларни жунжитади, кун бўйи этак-этаклаб кўсак терган, мана энди сўнгги қанорларини тарозига элтиш тараддудини кўраётган йигит-қизларнинг шўх яллаларини, хирмонда кўрак чувиётган агрегатнинг ҳайқириғини, сушилкада пахта қуритиб, қанорларга зар қоплаётган кишиларнинг «ҳа бўл, барака топ» каби хитобларини кенг қанотига миндириб узоқ-узоқларга элтиб кетади.

Хўв ана, йил бўйи пешона тери билан етиштирилган ҳосилнинг сўнгги мисқолигача хирмонга тўкилган пайкалда қудратли «ДТ» жавлон ураяпти. Ҳалиги аччиқ изғирин ҳам, плуг тишлари кетидан кўтарилаётган чанг-тўзон ҳам қадоқ қўллари билан руль бураётган йигитга ҳеч писанд эмас. Касбига бўлган муҳаббати, оловли юрагининг ҳарорати, ҳамқишлоқларига бўлган садоқати уни ҳалол меҳнатга йўллаяпти. «Оқ олтин» ишқи дилини қитиқлаб, белига қувват, кўзига нур бахш этаяпти.

Ахир у яхши биладики, кузги шудгор мўл ҳосилнинг дастлабки пойдевори. Миришкорлар: юз ҳайдама, куз ҳайда, деб бечиз айтмаганлар. Механизатор йигит қоматини ғоз тутиб олға боқади. Трактор илгари силжиган сари, улкан доирада қора лента чизиғи кенгайиб боради. Баракали меҳнатидан, эл-юртга келтираётган нафидан йигитнинг дили чоғ, вақти хуш!

Бу механизатор оққўрғонлик азамат! Ҳа, ана шу бошқарманинг лафзи ҳалол мард-майдонларидан бири. Ҳозир ўнлаб, юзлаб ўзи каби пўлат от суворийлари ер кўксини тилаяпти, тупроқни майин қилиб элаяпти. Кўкда қуёш чарақлаган кунларнинг, юлдузлар чамани барқ урган тунларнинг бирор соати, бирор дақиқасини ҳам қўлдан бой бермаслик учун ҳаракат қилишяпти.

Нега? Чунки улар бу йилги мўл ҳосилни, она-ер ҳадя қилган битмас-туганмас хазинани даставвал деҳқоннинг дилидагидек ўтказилган мана шу шудгор туфайли қўлга киритганликларини чуқур ҳис қиладилар. Ер тўйдириб, озиқлантирилганлиги, шудгор барвақт тугалланганлиги, қор-ёмғир шарбатини шимиб, ер ўзида етарли нам тўплай олганлиги навбаҳорда ўз натижасини кўрсатди-ку. Мўл ҳосил уруғи барвақт ерга қадалди. Гектарлар тўла, кўчат бут бўлди. Ҳар туп ғўзада ўзини кўз-кўз қилиб, қобиғи сийнасига «оқ олтин» нуқраларини тўлдирган кўсаклар мўл бўлди.

Ҳа, оққўрғонлик азаматлар бир жону-бир тан бўлиб, бир ёқадан бош чиқариб, бири-бирларига шогирд, бири-бирларига устоз бўлиб, йиғим-терим мавсумини муваффақиятли тугалламоқдалар. Пландан ташқари қарийб ўн минг тоннага яқин «оқ олтин»ни: Ватан қабул эт, бу сенга армуғонимиз, деб ҳадя этган оққўрғонликларнинг мақтаса минг бор мақтагудек олижаноб ҳимматларига балли! Улар шу кеча-кундузда ҳам, ғайрат камарини белга боғлаб пахтазор оралашяпти, ҳали ҳам қўшни бошқармалардан кам эмас, ортиқроқ пахта топширишаяпти.

Юқори Чирчиқнинг миришкор деҳқонлари ҳам бундан бир неча кун илгари она-Ватанга ёруғ юз билан ғалаба рапорти беришган эди. Уларни оққўрғонликларнинг сафдошлари, елкадошлари, десак арзийди. «Кўк олтин»дан рекорд ҳосил олган юқоричирчиқликлар «оқ олтин»дан ҳам тоғ-тоғ хирмон кўтардилар.

Ғалабанинг калити қаердан? Уларнинг айтишича даставвал кузги шудгордан. Мўл ҳосилнинг калити қаердан? Кузги шудгордан! Шунинг учун ҳам ҳар иккала бошқармада далада қолган ҳосилнинг сўнгги граммигача эртароқ йиғиб-териб олиш йўлида жанговар кураш кетаётган экан, ҳосили батамом йиғиштириб олинган майдонларда шудгорни яқин кунлар ичида тамомлаш, ерни кўнгилдагидек юмшатиш борасида жанг кетаяпти. Ҳар иккала бошқармада шу кунга қадар 40—45 процент экин майдони минерал ўғит сепилиб, сифатли шудгор қилинди. 70—80 процент ремонтдан чиқарилган тракторлар далаларда баралла ҳайқирмоқда.

Афсуски, ана шундай юрак сўзларини калининликларга, янгийўлликларга, бекободликларга қарата айтолмаймизда. Кошки эди, улар ҳам оққўрғонликлар, юқоричирчиқликлар каби киши дилини хурсанд қиладиган ибратли иш қилган бўлсалар-у, бу бошқармаларнинг номларини ифтихор билан тилга олсак.

Йўқ, шундай бўлмаяпти. Илгари юқори ҳосиллилиги билан республикамизда шуҳрат қозонган янгийўллик пахтакорлар, сизлар йиғим-терим суръатини бўшаштириб, областимизни орқага тортаяпсизлар. Маррага етиш учун яна йиллик планнинг камида 8 проценти миқдорида «оқ олтин» топширишингиз лозим. Хайрихоҳлик билан кундалик маълумотга назар ташлаймиз. Бироз бўлса ҳам янгийўлликлар кечагидан бугун илгари силжиганмикин, деб номларингизни юқорироқдан излаймиз. Аксинча бўлаяпти. Суръат бўшашиб кетаяпти. Агар ҳосил ёғин-сочинга қолдирилмай, барвақт йиғиб-териб олинмас экан, демак шудгор ҳам кечикади. Шудгор кечикдими, келгуси йили яна бу йилгидек кўнгилсиз аҳвол такрорланиши мумкин. Бошқармада эндигина 20 процент экин майдони шудгорланибди. Кўриниб турибдики, йиғим-теримда ҳам, келгуси йил ҳосилига замин тайёрлашда ҳам қадим шуҳратга яраша, янгийўллик деган номга яраша меҳнат қилинмаяпти.

Бўка ва бекободликлар сизлар ҳам оққўрғонлик, юқори чирчиқлик, эрта-индин маррага етамиз, деб ғайрат камарини белга боғлаган ўртачирчиқлик азамат пахтакорлар сафидан қачон ўрин оласиз? Кўзлаган манзилингизга етиш муддати узайиб кетаяпти. Шудгорлашчи? Мутлақо талабга жавоб бера олмайди. Худди ўтган йилгидек бу йил ҳам сизларда техника ремонти кечикиб кетаяпти. Ахир, шу кунгача Бўка бошқармасида фақат 4 процент, Бекободда 5 процент экин майдонининг шудгор қилинганлигини қандай баҳолаш керак?!

Олдимизда муқаддас ва шарафли вазифа турибди. Пешона терини тўкиб, юрак ҳароратини бахш этиб, уч-тўрт кунлик оғирликни мардона енгиб, далада қолган ҳосилни эртароқ йиғиб-териб олиш, 321 минг тонналик хирмонимиз қаддини барвақт ростлаш тани-жони соғ, юрагида ўти бор ҳар бир кишининг жанговар ва муқаддас бурчи бўлмоғи керак. Шу билан бирга барча ҳайдов тракторларини сифатли ремонтдан чиқариб, далага сафарбар этайлик. Ҳосили батамом йиғиб-териб олинган экин майдонларини вақтида сифатли шудгор қилиб, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлайлик. Ҳа, энди пахта фронти икки фронтга бўлинди. Зиммага олинган мажбуриятни эртароқ бажариш учун сўнгги ҳужумга! Шудгорлашни кенг қулоч ёйдириб юбориш учун чинакам жангга, ўртоқлар!

ОБЛАСТИМИЗДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ

19 НОЯБРГАЧА

Бошқармалар	Кунлик ўсиш	Мавсум бошидан
Оққўрғон	0,45	116,28
Юқори Чирчиқ	0,52	103,32
Ўрта Чирчиқ	0,42	97,59
Бўка	0,89	95,12
Янгийўл	0,36	91,98
Калинин	0,94	90,77
Бекобод	0,57	85,42
Область бўйича	0,56	97,27

ПАХТА ФРОНТИДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ КУРАШГА!

Оққўрғонлик ва юқоричирчиқлик ғолиблардан кейин навбат ўртачирчиқликларга, деб кўз тикиб турибмиз. Афсуски, пахта тайёрлаш суръати бу бошқармада пасайиб кетаяпти. 18 ноябрда бир кунда 0,45 процент пахта топширилган бўлса, 19 ноябрда 0,42 процентга тушиб қолди. Бўка бошқармаси пахтакорлари кейинги кунларда суръатни бирмунча оширдилар. Улар кеча ўтган кунгидан 0,15 процент кўп пахта тайёрладилар. Йиллик план 95,12 процент бажарилди. Калинин райони ҳам бошқа бошқармаларга қараганда ҳар куни кўп пахта тайёрлаяпти.

Янгийўл, Бекобод бошқармалари эса ҳамон орқада. Кунлик суръат кўтарилиши ўрнига пасайиб кетаяпти. Бекобод ва янгийўлликлар, эрта-индин областимиз ғалаба рапорти бериши керак. Бу сизларнинг ҳимматларингизга қўшадиган улушларингизга ҳам боғлиқ. Шунинг учун бутун куч ва техника воситаларини кўпроқ пахта тайёрлаш учун курашга сафарбар этинг. Илғорлар сафидан ўрин эгаллаш учун, она-Ватанга ёруғ юз билан рапорт бериш учун астойдил ҳаракат қилинг!

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган маҳсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги чоршанба сонининг учинчи бети икки хил нусҳада босилди,

Саноат ходимларига мўлжаллаиган саҳифада: «Катта химия — зарбдор фронт» умумий сарлавҳаси остида штатсиз мухбиримиз Ж. Маҳмудовнинг «Химия заказларига яшил йўл» В. Поповнинг «Ютуқлар ва тўсиқлар», Т., Мирҳодиевнинг «Мардлар майдонда» сарлавҳали материалларини ва бошқа хабарларни ўқиш мумкин.

Қишлоқ хўжалик ходимларига мўлжалланган саҳифада: Ш. Кузанбоевнинг «Увол эмасми?», М. Ғозиевнинг «Векободликлар, отни қамчиланг!» ва С. Шокаримовнинг «Хирмонда» сарлавҳали мақолалари ҳамда бошқа материаллар босилган.

БЎЗ ЕРЛАРДА МЎЛ ҲОСИЛ

Бу йил биз пахта майдонимизни 400 гектарга кенгайтирдик. Шундай қилиб бизнинг пахта майдонимиз минг гектарга етказилди. Қўриқ очган баҳодирларимиз янги ерларда синашда бўлган ерга нисбатан икки-уч ҳисса ортиқ меҳнат қилдилар. Шу билан бирга техникадан унумли фойдаландик. Натижа ёмон бўлмади. Биринчи йилиёқ янги ернинг ҳар гектаридан 20 центнердан ҳосил йиғиб олдик. Қолган 600 гектар майдонимиздан эса 24 центнердан «оқ олтин» олиб йиллик планимизни муваффақият билан бажардик. Ҳосил ўтган йилгига нисбатан гектар ҳисобига 9 центнердан зиёддир.

Бўз ерларда пахта етиштирган Н. Наврўзов, Ф. Қосимов, О. Олимов сингари бригада бошлиқларимиз гектаридан 22—25 центнердан «оқ олтин» етиштириб йиллик планларини 160 процентдан адо этишди. Шунингдек Б. Фармонов, А. Мамадалиев, А. Бўриев, О. Ҳошимов каби ўртоқлар бошқараётган илғор бригадаларнинг аъзолари ҳам «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштиришда катта ғалабани қўлга киритдилар.

Мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда механик-ҳайдовчиларимиздан Ж. Алимов, О. Имомқулов, С. Мадалиев сингари ўз касбини севган суворийларимиз мавсумда 75—80 тоннага етказиб пахта теришди. С. Сайдуллаева, Х. Адирхонова, Т. Мараимова, К. Очилова каби чевар теримчиларимиз эса 10—12 тоннадан «оқ олтин» теришди.

Ҳали даламизда ҳосил кўп. Пайкалларда 7—8 кўрак терувчи машиналар ишлаб турибди. Биз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб она-Ватанга яна 300 тонна пахта етиштириб берамиз деб аҳд қилдик.

М. ҲАЙИТБОЕВ,
Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «XX партсъезд» колхозининг раиси.

Н. ИСАЕВА,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

ЎЗБЕКИСТОН ШОЛИ ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Республикамизнинг колхоз ва совхозлари давлатга шоли сотиш ва топшириш планини бажардилар. Тайёрлов пунктларига 2.135.000 пуд шоли топширилди. Қорақалпоғистон АССР, Тошкент ва Хоразм областлари бу қимматли экиндан айниқса кўп ҳосил олдилар.

ДЎРМОН ЗАРБДОРЛАРИ

Тўқсон уч! Илк баҳорда, эрта наҳорда орзу қилинган юз яқин! Деҳқонларнинг тушига кирган, хирмонларнинг тўшига кирган юз яқин! Колхоздаги тоғни урса талқон қиладиган йигитлар, қора сочларини дурра қилиб олган қизжувонлар, бахтимиз «оқ олтин»да деб билган онахонлар, меҳнатда ёшлардан қолишмайдиган отахонлар шу кечаю-кундузда ана шу юз деб тер тўкмоқдалар, пахта планини тезроқ бажариш учун сўнгги ҳал қилувчи курашга отланганлар.

Тонг! Кумушранг, мусаффо тонг отмоқда. Соат етти бўлмасданоқ «Қизил Ўзбекистон» колхозида ҳаёт қайнайди. Идорада одамлар, гаражда одамлар, кўчаларда одамлар, пахтазорда одамлар... Ҳамманинг фикри-зикри далага жадал чиқишда, бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ дур теришда. Ҳар минут, ҳар соат ғанимат! Бир минут бекор кетса, бир килограмм кўсак терилмай қолади, бир соат зое кетса, ўн килограмм кўсак йўқотилади

РЕПОРТАЖ

□ □ □

Тезроқ далага, тезроқ далага!..

Ана далага колхоз партия ташкилотининг секретари Абдулла Соатов раҳбарлигидаги коммунистлардан иборат бригада, Жалил Ғаниев бошлиқ идора ходимлари ва шоферлардан ташкил топган бригада, механизация бўйича раис ўринбосари Баҳром Икромов бошлиқ трактор ҳайдовчилар. Носир Назиров бошлиқ хўжалик ходимлари, Ҳошим Элбўсинов бошлиқ чорвадорлардан иборат бригадалар йўл олмоқда. Мазкур бригадаларни колхозда «Зарбдорлар» деб юритадилар.

... Шу йилнинг 5 ноябрь куни колхоз партия ташкилоти ва правлениесининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Унда пахта териш билан банд бўлмаган кишилардан иборат бешта зарбдор бригада тузиш ҳақида қарор қилинди. Эртаси куниёқ зарбдорлар ишга тушиб кетдилар. Жами 200 дан ошиқ киши далага чиқди. Улардан айримларининг гапини эшитинг:

— Бизнинг шиоримиз ҳар қандай об-ҳаво шароитида кўсак теришдир. Шоир Уйғуннинг Назир отасидан қаеримиз кам, — дейди 62 яшар коммунист Эргаш ота Норбоев, — ҳозиргача бир тонна кўсак териб бердим.

— Касбим ҳаммомчи, — дейди Ҳаким Маҳкамов, — лекин теримда бошқалардан қолишмаяпман.

— Бизларнинг ташаббусимиз фойдадан ҳоли эмас, — дейди монтёр Жўра Исмоилов, — ҳамма колхозларда бу ташаббусни жорий қилса арзийди.

— Мен асли сартарош эмас, теримчи бўлсам дуруст экан, — дейди Ёқуб Ғуломов.

Қўйингчи, отбоқар Н. Назиров, шофер Е. Паветов, бухгалтер Ш. Ниёзалиев ва бошқалар ҳам теримга ҳисса қўшаётганларидан беҳад хурсандлар.

Марра яқин. Колхознинг ҳар бир аъзоси планни тезроқ бажариш, она-Ватанга 5500 тонна «оқ олтин» армуғон этиш орзуси билан яшамоқда. Кўтаринкилик руҳи тобора авж олиб бормоқда. Бир мисол: қолоқ бригадага ўз ихтиёри билан раҳбарлик қилаётган Қосим ака Маҳмуджоновнинг уйига яқинда бахт қуши қўнди. Унинг рафиқаси эгизак чақалоқлар туғиб берди. Қосим ака хотинини туғруқхонага бориб кўриши, унинг ҳолидан хабар олиши, қизчаларининг ёноқларидан илиқ-илиқ бўса олиши лозим эди. Лекин Қосим ака бора олмади. У жонкуяр, парвона медицина ходимларига ишонди. Чунки унинг бир минут ҳам вақти йўқ, кўсак чувиш машинаси туриб қолиши мумкин. «Ғалаба рапорти бериш билан рафиқамни табриклайман» дейди, бу азамат.

Планларини юздан ошириб юборган Анвар Эгамназаров, Узоқбой Эргашев, Қудрат Аҳмедов, Меҳринисо Шералиева, Раҳмон Каримбеков, Норимбой Турдиев, Ҳамида Қодирова бошлиқ бригадалар аъзолари давлатга ошиқча пахта сотиш ва колхоз планининг тезроқ бажарилишига ҳисса қўшиш мақсадида ғайрат билан ишламоқдалар.

...Тўқсон уч! Юз яқин! Яна бир ҳаракат, яна бир шижоат кўрсатилса тинчлик хирмони пештоқига ғалаба туғи қадалади. Ҳозирча ҳамманинг кўзи машҳур дўрмонлик пахтакорларда, донғи кетган «Қизил Ўзбекистон» шоввозларида. Интилинг азаматлар, ишингиз, планингиз юз ва ундан зиёда бўлсин, ана шунда сизларга партия, Ватан, халқ «Минг раҳмат, ғолиблар!» дейди.

Шундай кун келади!

Р. УМАРОВ.

Суратда: зарбдорларнинг бир группаси — партия ташкилотининг секретари ўртоқ А. Соатов бошлиқ бригада.

М. Нуритдинов фотоси.

БУХОРО ГАЗИ УРАЛГА ЕТИБ КЕЛДИ

ДЎСТЛИК ГАЗОПРОВОДИ

Планетамиз жуда кўп гигант қурилишларининг шоҳиди бўлган. Лекин у шу вақтгача Бухоро-Урал газопроводи қурилиши сингари жаҳонда энг йирик иншоотни кўрмаган десак, хато қилмаган бўламиз. Бу иншоот жаҳонда энг узун, трубаларининг диаметри энг кенг, газ босими энг юксак ва таннархи энг арзондир. Ҳа, бу қурилишнинг ўзига хос хусусиятлари ана шундан иборат.

Бу магистраль орқали ўзбек диёридан Уралга узатиб бериладиган газнинг энергетика қуввати жаҳонда энг йирик Братск ГЭСи сингари учта электростанция қувватига тенгдир. Ана шундай қудратли объект шу кунларда ишга туширилаяпти. Бу газ трассасининг қурилиши мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш бўйича бошланган умумхалқ курашининг яна бир ёрқин саҳифасидир.

...Қизил-Қум саҳросининг Газли районида газ топилганидан буён унчалик кўп вақт ўтгани йўқ. Бухоро—Урал газопроводи қурилиши бошланганига бор йўғи икки йил бўлди. Ана шу қисқа муддат ичида газопроводнинг биринчи тармоғи қуриб битказилди. Унинг узунлиги 1995 километрга тенгдир. Бу асосий магистраль. Ундан Орск, Магнитогорск Троицк, Челябинск ва бошқа шу каби йирик саноат марказларига борадиган жуда кўп катта-кичик тармоқлари ҳам бор. Улар юзларча километрни ташкил этади.

Ана шу гигант трасса қурилишида жуда кўп тўсиқларни енгиб ўтилди. Газ қувурини ёткизишда 625 та дарёлар, каналлар, ариқлар, жарликлар, ботқоқликлар, темирйўл ва автомобиль йўллари каби сунъий ва табиий тўсиқлардан ўтилди. Қурувчиларнинг меҳнати ҳақиқатан ҳам қаҳрамонликка тенгдир.

Газ трассасининг биринчи тармоғиёқ Уралга ҳар йили 10 миллиард кубометр газ етказиб беради. Бу 1 миллион 300 минг тонна кўмир демакдир. Ана шу миқдордаги кўмирни қазиб чиқариш ва ташиб келишнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун жуда кўп миқдорда давлат маблағлари сарфланади. Шунча кўмирни 2 минг шахтер бир йил давомида қазиб чиқариши мумкин. У саноат корхоналарига юзлаб составларда ташилиши керак. Шунча кўмирнинг ўрнини босадиган 10 миллиард кубометр газни 50 оператор ер остидан чиқариб олади. Бу ижтимоий меҳнат унумдорлиги 40 баравар ошди демакдир.

Газнинг бундан бошқа афзалликлари ҳам битмас-туганмасдир. Унинг мартен печларида ёқилиши пўлат эритишни ўртача ҳисобда 9—11 процент кўпайтиради. Домна печларида ёнғанида эса мамлакат ҳар йили 5—7 процент кўп чўян олади.

Газопровод халқларимиз ўртасидаги интернационал дўстликни янада мустаҳкамлайди. Гигант магистраль Бухородан Уралга боргунча тўртта қардош республика — Ўзбекистон, Туркманистон, Қозоғистон, Россия ерларидан ўтади. Бу ана шу республикалар халқлари ўртасидаги бузилмас қардошлик, мустаҳкам дўстликнинг яна бир ифодасидир.

Қурувчилар ҳозирги вақтда Газлидан Свердловсккача бўлган жуда кенг майдонда магистралнинг иккинчи тармоғи қурилишини авж олдиришаяпти. Шонли бинокорларнинг зарбдор колонналари кун сайин Ўрта Уралга яқинлашмоқдалар. Партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумига муносиб совғалар билан келаётган бу қурувчилар магистралнинг иккинчи тармоғини ҳам тез суръатлар билан ва муддатидан илгари қуриб битказиш учун социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтаришяпти. Уларга ана шу олижаноб, ватанпарварлик ишларида катта-катта муваффақиятлар тилаймиз.

Чорвоқ ГЭС қурилишида

Етти йилликнинг зарбдор қурилиши — Чорвоқ ГЭСи участкаларида иш жадал суръатлар билан олиб борилаяпти. Бўлажак сув ва нур чашмаси бинокорлари ғайрат билан меҳнат қилиб, асосий ишларни муддатидан олдин туғаллаш учун курашмоқдалар. Суратда: (чапда) қурилишда иш пайти. Ўнгда: илғор ишчи ўртоқ И. Абдужамилов.

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ

Партия идеология ишининг муҳим звеноларидан бири халқ университетларидир. Халқ университетлари бундан беш йил муқаддам коммунизм куртаклари сифатида вужудга келди. Совет кишиларининг ташаббуси ва ёрдами туфайли улар сони йилдан-йилга ортиб бораяпти. Ўтган йилнинг ўзида республикамизда қарийб 285 университет ишлади. Машғулотларга эса 40 мингдан зиёд киши актив қатнашди.

Халқ университетларининг ўқув планлари қизиқарли темаларни ўз ичига олади. Ўқув программаси тузилаётганда тингловчилар томонидан тушган таклифлар ҳам албатта ҳисобга олинади. Масалан, Чирчиқ шаҳрида Химиклар маданият саройида тузилган университетни олиб кўрайлик. Унда ҳозир театр, музика, тасвирий санъат факультетлари бор. Машғулотларни ўтказиш учун таниқли ижодкорлар жалб этилмоқда.

Бекобод шаҳридаги металлурглар саройида тузилган халқ университети фаолияти ҳам жонланиб кетган. Кўргазмали қуроллардан кенг фойдаланиляпти. Бунда, айниқса тасвирий санъат асарлари кўргазмаларини бориб кўриш ўтилган темаларни мустаҳкамлашда ижобий роль ўйнаяпти. Университетнинг музика, саломатлик, уй-рўзғор ишлари факультетлари машғулотлари ҳам доим қизиқарли ўтади.

Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Правда» колхозида пахтачилик халқ университети ташкил этилган. Университетга 300 га яқин колхозчи ва қишлоқ хўжалик мутахассиси аъзо. «Политотдел» колхозида тузилган чорвачилик халқ университетида эса 254 киши, Свердлов номли колхозда ишлаётган луокорлар халқ университетида эса 230 киши ўқимоқда. Машғулотларни фан ва техника арбоблари, инженерлар, врачлар, саноат ва қишлоқ хўжалигининг новаторлари олиб боришяпти.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми халқ университетлари ишидаги ютуқларини таъкидлаш билан бирга, бу соҳада рўй бераётган камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтди. Пленумда халқ университетларини омма ўртасида олиб борилаётган идеология ишларининг энг муҳим формасига, совет кишиларини ғоявий-сиёсий руҳда тарбиялашнинг зарбдор соҳасига айлантириш зарурлиги таъкидланди.

Бу вазифаларни бажариш учун, аввало университетларнинг сонини ошириш, уларга тингловчиларни кўплаб жалб этиш лозим. Шу жиҳатдан қараганда областимизда халқ университетларининг сони ҳали етарли эмас.

Областимиз шаҳарларида ўтган йили 13 та халқ университети иш олиб борди. Тошкент шаҳрида эса 58 та университет ташкил этилган. Уларда 10 мингга яқин тингловчи шуғулланади. Аҳолиси бир миллион кишидан ошиб кетган пойтахтимиз учун бу албатта, озлик қилади.

Қишлоқларда халқ университетларини тузиш ишлари ҳам қониқарсиз аҳволда. Ўтган йили областимизнинг бор-йўғи етти колхозидагина халқ университети ишлаганлиги фикримизнинг ёрқин далилидир. Ваҳоланки ҳар бир корхона, ҳар бир колхоз ва совхоз ўз халқ университетига эга бўлиши керак. Бунинг учун барча имкониятлар мавжуд. Фан, маданият, адабиёт ва санъат ходимлари, мутахассислар эса университетлар ишига яқиндан бош қўшишлари даркор.

Халқ университетларининг фаолиятини жонлантириш учун бу соҳада тўпланган тажрибаларни кенг ёйиш анчи муддаодир. Шу сабабли машғулотларни ўтказишда турли воситалардан, масалан, магнитофон, илмий-оммабоп, ҳужжатли ва бадиий фильмлардан ўринли фойдаланиш керак.

Партия Марказий Комитетининг июнь Пленуми сиёсий ва ишлабчиқариш пропагандасининг коммунистик меҳнат ва илғор тажриба мактаблари, халқ университетлари, лекторийлар каби оммавий формаларини бундан буён ҳам такомиллаштириш вазифасини қўйди. Бунинг учун маданият университетлари тингловчиларининг сонини янада ошириш, машғулотларнинг ҳаммага тушунарли ва қизиқарли бўлишини таъминлаш, билимларни кенг ёйишга катта аҳамият бериш лозим бўлади. Ана шундагина халқ университетлари ғоявий-сиёсий ишнинг зарбдор фронтига айланади.

Р. ИБРОҲИМОВ,
Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги маданий-оқартув муассасалари бошқармасининг бошлиғи.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

РЎЙХАТДАГИ КОМИССИЯЛАР

Ўртоқ Қ. Қорақулов билан тунда пахта пунктида танишдик. Мазмундан у дарбоза олдида туриб пунктга келаётган «оқ олтин» карвонини кузатарди. Бу ўртоқ билан қишлоқ Совети ва унинг доимий комиссиялари шу долзарб кунларда аҳоли орасида қандай иш олиб бораётгани тўғрисида гаплашмоқчи эдик. Қорақулов бу тўғрида эрталаб соат 10 да гаплашишга ваъда қилди.

Лекин, у ўша куни ҳар қачонгидан эртароқ турибдию, далага жўнаб қолибди. Ҳеч киси йўқ. Ҳозир ҳамманинг иши бошидан ошиб-тошиб ётибди. Ҳамма далада. Ҳозирги ҳар бир дақиқа ғанимат. Шу сабабли раис далага ошиққан бўлиши мумкин.

Қишлоқ Советининг котиби ўртоқ Каримов билан гаплашишга тўғри келди. Унга мақсадимизни айтдик. Ўртоқ Каримов оҳори тўкилмаган папкаларни олдимизга қалаб ташлади.

— Марҳамат,— деди у,— бу папкаларда доимий комиссиялар ва депутатларнинг қилган ишлари акс эттирилган.

Қишлоқ Советининг 50 депутати бор экан. Ҳар бир депутатнинг «фаолияти» учун алоҳида «дело» очилибди. Бу делоларни кўриб иш қайнаб кетибди дейсиз. Лекин уларнинг ичи бўм-бўш. Фақат тўрт энлик қоғоз тикилиб қўйилибди, холос. Каримовнинг айтишига қараганда бу парча қоғозларга сайловчиларнинг наказлари ёзилган эмиш. Масалан, депутат Ғ. Исмоиловнинг папкасидаги бир парча қоғозда шундай ёзув бор эди: «Дала шийпонини қурдириб бериш, йўлларни ремонт қилдириш». Хўш, наказнинг оқибати нима бўлибди, бажарилганми ёки қачон бажарилади? Бундай саволга жавоб топиш қийин. Бошқа папкалардаги «иш» ҳам шу хилда эди. Лекин ундаги «наказ»чалар бир кишининг ёзуви эди. Шу сабабли ўртоқ Каримовдан сўрадик:

— Бу наказлардан сайловчилар хабардорми?

— Албатта, депутатлар сайловчилар билан учрашиб, уларнинг талабини ёзиб қўйишган-да, — деди у ҳеч иккиланмай.

— Қўл бир кишиники-ку?— яна сўрадик ундан. Котиб олдин бироз дудуқланди, кейин ўзини тутиб жавоб берди.

— Депутатларни шу ерга чақириб ёзиб олганмиз-да.

Ажабландик, кейин бизда шубҳа туғилиб, савол-жавоб билан бу жумбоқни ҳам ечиб олдик. Маълум бўлишича, папкаларнинг ичидаги «наказ»чалар котибнинг «ижоди» экан. Бу тўғрида депутатлар ҳам, сайловчилар ҳам ҳеч нарса билишмас экан. Хўжа-кўрсинга қилинган бу ишга Каримовнинг ўзи ҳам иқрор бўлди.

Қишлоқ Совети ҳузурида депутатлардан ташкил топган 6 та доимий комиссия аъзоси рўйхатга олиниб папкага тикилган-ку, лекин амалда ҳеч вақо йўқ. Бу комиссиялар учун тутилган папкаларга ҳавойи иш планлар ёзиб қўйишга котиб улгуролмаган ҳам бўлса керак. Эҳтимол ўртоқ Каримов доимий комиссияларнинг иш планлари қишлоқ Совети йиғилишида тасдиқланишини билар, шунинг учун ҳам бунга у журъат этолмагандир.

Сессия ва Совет йиғилишлари канда бўлмай, ўз вақтида ўтказилиб турилади. Лекин ана шу йиғилишларда қабул қилинган қарорларни амалга ошириш ҳақида ҳеч ким қайғирмайди. Ана шундай йиғилишларда бирон марта ҳам доимий комиссиянинг фаолияти муҳокама қилинмаган, амалий тадбирлар белгиланмаган. Шунинг учун ҳам доимий комиссиялар ўз функцияларини унутиб қўйишган.

Қишлоқ аҳолисига маданий савдо ва маиший хизмат кўрсатиш бўйича доимий комиссиянинг иши билан қизиқдик. Депутат Каримов бу комиссияга раислик қилар экан. Котиб ўртоқ Каримов шу кунгача нима иш қилишини билиб олмабди. Халқ маорифи ва маданий оқартирув бўйича доимий комиссиянинг раиси депутат ўртоқ Х. Юсупов ҳам шу кундаги вазифаларни унутиб қўйибди.

Шунингдек бошқа доимий комиссияларнинг ишида ҳам шунга ўхшаш жиддий нуқсонлар кўп. Кўриниб турибдики, доимий комиссиялар ўз зиммаларига юклатилган вазифани қониқарсиз бажаришяпти. Шуни ҳам айтиш керакки, қишлоқ Совети депутатларнинг пахта фронтидаги роллари, намунали меҳнатлари қай тарзда бораётгани билан қизиқмай қўйган. Депутат — халқ хизматкори. Меҳнатига юксак баҳо олган кишигина бу шарафга муяссар бўлаолади. Сайловчилар унга катта ишонч билдиришган. Ана шу ишончни оқлаш учун қишлоқ Советининг депутатлари айниқса ҳозирги пайтда ғайрат кўрсатиб ишлашлари керак.

Бундан ташқари меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларига муносабат ҳам ёмон аҳволда. Шикоят ва аризалар ойлаб текширилмайди, эгаларига жавоб қайтарилмайди. Гапни лўнда қилиб айтганда 1-«Далварзин» қишлоқ Советининг раиси ўртоқ Қорақулов депутатлардан иборат мустаҳкам активга суяниб ишламаяпти. Активдан ажралиб қолаяпти. Раҳбар ҳар қанча елиб-югурмасин барибир ишни активсиз кўнгилдагидек ташкил этолмайди. У биринчи галда оммага таяниб иш тутмоғи керак. Қишлоқ Советининг фаолияти асосан доимий комиссияларнинг активлигига боғлиқлигини эсдан чиқармаслик керак. Қишлоқ советларининг эндиги вазифалари бутун куч ва имкониятларини шу ғанимат кунларда «оқ олтин» дурдоналарини давлат хирмонларига йиғиб-териб топширишга сафарбар қилишдир. Депутатларни уюштириб, улар орқали аҳоли ўртасида оммавий, сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришлари, меҳнат ва давлат интизомини бузувчиларга қарши кескин курашишлари лозим.

Меҳнаткашлар депутатлари Бекобод район Совети ижроия комитетининг раҳбарлари қишлоқ Советларининг ҳозирги кундаги вазифалари ҳақида бирон нарса деб қўяр, деган умидни билдирамиз.

М. ИБРОҲИМОВ.

АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

НОКАПИТАЛИСТИК ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

Иккинчи жаҳон урушидан сўнгги йилларда улкан Осиё ва Африка қитъасида жуда катта ўзгаришлар юз берди. Миллион-миллион мазлум халқлар империализм ва мустамлакачиликка қарши бош кўтардилар. Миллий-озодлик ҳаракати империализм мустамлакачилик системасига қақшатғич зарба берди. Натижада, империалистлар Шарқ мамлакатларидан чекинишга мажбур бўлдилар. Фақат сўнгги беш йил ичида 25 дан ортиқ мамлакат миллий суверенитетга эришди, юз миллионлаб жабрдийдалар мустамлакачилик асоратидан халос бўлдилар.

Мустақиллик олган Осиё ва Африка мамлакатлари олдида мустамлакачилик жароҳатларини даволаш, миллий экономика ва маданиятни барпо этиш, аҳоли тирикчилигини яхшилашдан иборат бир қатор ғоят муҳим вазифалар турарди. Миллий ҳукуматларнинг аксарияти ана шу вазифани бажаришга енг шимариб киришди. Натижада мустақил Шарқ мамлакатлари саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришда маълум ютуқларга эришдилар.

Агар кам тараққий этган мамлакатлар 1939 йилда 1,3 миллион тонна, 1956 йилда эса 5,1 миллион тонна пўлат эритган бўлсалар, 1960 йилга келиб 11,6 миллион тонна пўлат ишлаб чиқардилар. Тахминий маълумотларга кўра, 1966 йилга бориб бу мамлакатларда 32 миллион тонна пўлат эритилади. Ҳиндистон, Бирлашган Араб Республикаси сингари баъзи мамлакатлар индустрлаштириш йўлидан бориб, қора металлургия, машинасозлик каби оғир саноат тармоқларини барпо қилмоқдалар. Кам тараққий этган мамлакатларда қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият ҳам ривож топяпти.

Кам тараққий этган мамлакатлар саноат ишлаб чиқариши жиҳатидан Ғарб давлатларига қараганда ҳали жуда орқада. Бу мамлакатлар капиталистик мамлакатларга нисбатан 40 марта кам металл, 60 марта кам машина ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқаряптилар.

Кам тараққий этган мамлакатларда ҳамон аграр проблема ҳал қилингани йўқ, ишсизлик, қашшоқлик тугатилганича йўқ. Саноат маълум даражада ривожланган бўлса-да, ҳозир бу мамлакатларда 200 миллиондан зиёд киши иш ахтариб юрибди. Аксарият ишчи ва деҳқонларнинг тирикчилиги оғир. Осиё ва Африка аҳолисининг ўндан саккизи қишлоқда яшайди. Буларнинг кўпи ерсиз, сувсиз, Деҳқончиликнинг роҳатини фақат феодаллар, судхўрлар кўради. Баъзи мамлакатларда ўтказилган ислоҳотлар деҳқонлар кутганича бўлмади.

Хўш, қайси тараққиёт йўли кам тараққий этган мамлакатларда асрий қолоқликни тугатади, халқлар фаровонлигини, бахт-саодатини таъминлайди. Империалистлар, империализм маддоҳлари ҳамда уларнинг Осиё ва Африкадаги муридлари халқларга капиталистик тараққиёт йўлини таклиф қилмоқдалар. Улар капитализм «фазилатлари»ни кўкларга кўтариб, фақат капиталистик жамиятдагина кишилар эркинликда, ҳурликда яшашлари мумкин, деб даъво қилмоқдалар.

Бироқ, «касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади» деганларидек, улар капиталистик тузумни ҳар қанча мақтамасинлар, унинг асл башарасини, кирдикорларини яширолмайдилар. Эндиликда халқлар капитализм зулм-истибдод, кулфат, азоб-уқубат макони эканлигини, капиталистик тараққиёт йўли жаҳаннамга бошлайдиган, борса келмас хатарли йўл эканлигини яхши тушуниб олмоқдалар. **«Капитализм, — дейилади КПСС Программасида, — халқлар азоб-уқубат чекадиган йўлдир.** Капитализм экономикани тез тараққий қилдиришни, қашшоқликни йўқотишни таъминламайди; социал тенгсизлик чуқурлашади. Қишлоқнинг капиталистик ривожланиши деҳқонларни янада кўпроқ хонавайрон қилади».

Шунинг учун ҳам Шарқ халқлари капиталистик тараққиёт йўлини рад этиб, нокапиталистик тараққиёт йўлини, социалистик тузумни маъқул кўряптилар. Чунки, социалистик жамиятгина қолоқ мамлакатни гуллатади, яшнатади, халқни бахтли-саодатли қилади, унга ҳақиқий ҳақ-ҳуқуқ беради.

Социализм ғоялари Осиё ва Африка мамлакатларида тез тарқалиб боряпти.

Лекин шуни айтиб ўтиш кераккки, ҳамма мамлакатларда ҳам революцион социалистик ўзгаришлар ясаш ва социалистик тараққиёт йўлига ўтиш учун зарур бўлган шарт-шароит вужудга келган эмас. Лекин бу — кам тараққий этган мамлакатларда социал тараққиёт секинлашади ёки тўхтаб қолади, деган сўз эмас, албатта. Жаҳон марксистлари ёш суверен давлатларнинг мавжуд шарт-шароитларини, миллий хусусиятларини таҳлил қилиб, бу мамлакатлар учун ҳозирги шароитда нокапиталистик тараққиёт йўли маъқул, деб топдилар. Нокапиталистик тараққиёт йўли оқибат натижада социализмга олиб келишини таъкидладилар. Нокапиталистик ривожланиш йўли, — дейилади коммунистик ва ишчи партиялар Кенгашининг Баёнотида, — асрий қолоқликни тугатишнинг ва турмуш шароитини яхшилашнинг энг яхши йўли. Халқлар фақат шу йўлдагина эксплуатациядан, қашшоқлик ва очликдан қутула оладилар.

Маълумки, кам тараққий этган мамлакатларнинг нокапиталистик тараққиёт йўлидан боришлари мумкинлиги тўғрисидаги идея янги идея эмас. Бу проблема билан ўз вақтида Карл Маркс ва Фридрих Энгельс ҳам шуғулланганлар. Владимир Ильич эса янги тарихий давр шароитида бу идеяни янада ривожлантирди ва қолоқ мамлакатлар илғор мамлакатларнинг пролетариати ёрдами билан, капиталистик тараққиёт босқичини четлаб ўтиб, социалистик тузумга ва тараққиётнинг муайян босқичлари орқали коммунизмга ўтишлари мумкин, деган хулосага келди.

Улуғ Ленин башорати Совет Шарқи республикалари мисолида ўз ифодасини топди. Улуғ Октябрь революцияси ва Совет давлатининг бунёдга келиши билан қолоқ ўлкаларнинг нокапиталистик тараққиёт йўлидан бориш имконияти туғилди. Улуғ рус халқининг беғараз, биродарона ёрдами туфайли Ўрта Осиё халқлари зулм-истибдоддан халос бўлдилар ва капиталистик тараққиёт босқичини ўтмай, феодализмдан социализмга томон катта қадам ташладилар. Ўрта Осиё республикаларининг халқлари бир авлод умри давомида асрий қолоқликни тугатиб, миллий экономикани беқиёс ривожлантирдилар, маданиятни гуллатдилар.

Хўш, Осиё ва Африкадаги суверен давлатларнинг нокапиталистик тараққиёт йўлига тушиб олишлари учун шарт-шароит мавжудми? Ҳа, ҳозирги вақтда бундай шароит мавжуд Қудратли социализм лагерининг ташкил топиши ва тобора мустаҳкамланиб бориши билан собиқ мустамлака ва қарам мамлакатларнинг нокапиталистик ривожланиш йўлидан боришлари учун қулай шарт-шароит вужудга келди. Эндиликда уларнинг социалистик мамлакатлар мададига таяниб, иқтисодий мустақиллик учун ва жаҳон капиталистик хўжалик системасидан ажралиб чиқиш учун курашадиган вақти келди.

Нокапиталистик тараққиёт йўлига тушиб олиш кўп жиҳатдан у ёки бу суверен давлатдаги синфий кучлар нисбатига боғлиқдир. Яъни ишчилар синфигина деҳқонлар билан иттифоқ ва ҳамкорликда феодализм, империализмга қарши революцияни, демократик революцияни охирига етказади, мустамлакачилик қолдиқларини йўқотади, аграр ислоҳот ўтказади, миллий экономикани барпо этади, аҳолининг турмуш шароитини яхшилайди ва мамлакатни нокапиталистик ривожланиш йўлидан бошлаб боради.

Ҳозир баъзи суверен давлатларда, чунончи, Мали, Гвинея, Гана ва маълум даражада Индонезияда ишчилар синфининг куч ва таъсири ўсиб бормоқда, ишчи-деҳқон иттифоқи вужудга келмоқда, Сиёсий, иқтисодий ҳаётда кенг меҳнаткашлар оммаси актив иштирок этяпти.

Нокапиталистик ривожланиш йўли учун кураш барча демократик ва ватанпарвар кучларни, шу жумладан миллий буржуазияни ягона Миллий фронтга бирлаштиришни тақозо этади. Ягона Миллий фронтга бирлашишнинг энг маъқул формаси—мустақил миллий демократия давлатидир. Миллий демократия давлатининг сиёсий негизи тўла миллий мустақиллик, кенг демократия учун, антиимпериалистик, антифеодал, демократик революцияни охиригача олиб бориш учун курашаётган барча прогрессив ватанпарвар кучларнинг блокидир. Марксистик назарий фикр, — дейди ўртоқ Н. С. Хрущев, — тараққиётнинг объектив жараёнини чуқур ўрганиб, шундай бир форма кашф этдики, бу форма заминида миллатнинг барча соғлом кучларини жуда муваффақиятли суратда бирлаштириш мумкин. Бу форма миллий демократия давлатидир. Бундай давлат қандайдир бир синфнинг эмас, балки халқ кенг қатламларининг манфаатларини ифодалаб, антиимпериалистик, миллий-озодлик революцияси вазифаларини охиригача ҳал қилишга даъват этилгандир.

Миллий демократия давлатини вужудга келтиришнинг мумкинлиги ҳақидаги фикр марксча-ленинча фанда янги фикрдир. Бу хулоса ҳозирги замон миллий озодлик ҳаракатининг характер ва хусусиятларини ҳар томонлама ўрганиб, таҳлил қилиш натижасида пайдо бўлди. У миллий озодлик революциялари келажакда қайси йўлдан ривожланади, миллий ватанпарвар, демократик кучлар қандай формада бирлашадилар ва қандай қилиб нокапиталистик ривожланиш йўлига ўтиш мумкин, деган саволга жавоб беради.

Миллий демократия давлатида маъмурий ва давлат ҳокимиятини Миллий фронт бошқаради, яъни давлатни идора қилишда ишчилар синфи ва деҳқонлар, демократик интеллигенция ва миллий буржуазия иштирок этади. Миллий демократия давлат аппаратида ишчи-деҳқон вакилларининг бўлиши кам тараққий этган мамлакатларнинг социал-иқтисодий ва маданий ривожланишини ғоят тезлаштиради.

Шундай қилиб, ҳозирги вақтда мустақил Шарқ мамлакатлари олдида тараққиётнинг қайси йўлидан бориш проблемаси кўндаланг турибди. Империалистлар ва империализм маддоҳлари халқларга капиталистик тараққиёт йўлини зўр бериб тавсия қилмоқдалар. Лекин, капитализмнинг зулм, азоб-уқубат макони эканини билган Осиё ва Африканинг тараққийпарвар кучлари эса нокапиталистик тараққиёт йўлини маъқул кўряптилар. Капиталистик тараққиёт йўли ҳалокатли, нокапиталистик тараққиёт йўли эса истиқболли йўл эканлигини тарих тажрибаси тасдиқламоқда.

Ф. АБДУЛЛАЕВ.

Чорвоқ ГЭС қурилишида

Чорвоқ ГЭСи бинокорлари учун турар-жой қуриш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу ерга Волгограддаги йиғма ёғоч-пластмасса уйлар комбинатидан тайёр турар-жойлар комплекти келтирилиб ўрнатилаяпти. Суратда: қурилишга янги келтирилган йиғма уйлар ўрнатилмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

„НОН МУҚАДДАС, УНИ ҚАДРЛАНГ!"

«Айрим сотувчилар борки, улар борига барака қиладиларда, бир кишига 6—8 буханка нонни бериб юборадилар. Бир оила кунига шунча нонни нима қилади, ўзи ейдими ёки ҳайвонларига тўғраб берадими?» дейилган эди, газетамизнинг 22 октябрь сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада.

— Фрунзе райпишчеторгига қарашли 2 ва 24-магазинларда нонларни нормага риоя қилмай сотилаётгани газетада тўғри танқид қилинган,— деб жавоб қилди Фрунзе райпишчеторгининг директори ўртоқ Х. Муҳамедов.

Мақола озиқ-овқат магазинларидаги сотувчилар ўртасида ҳам муҳокама қилинган. Юқорида кўрсатилган магазинларнинг сотувчиларидан Иноятов, Черногер ва Умаровларнинг совет савдо қоидасини бузаётгани кўрсатиб ўтилган ва улар қаттиқ огоҳлантирилган.

„ШУНДАЙЛАР ҲАМ БОР".

«Кеч соат ўнлар чамаси эди. Чирчиқ шаҳридаги қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинати эшиги ёнига билагидан қон оқаётган бир кишини олиб келишди. Мен комбинатнинг навбатчи ҳамшираси Полина Жуковага қўнғироқ қилиб, ярадорга медицина ёрдами кўрсатишни илтимос этдим. Ҳамшира эса ярадорнинг комбинатда ишламаслигини важ қилиб, унга ёрдам кўрсатишдан бош тортди» дейилган эди редакцияга келган хатлардан бирида.

Редакция, шу хат юзасидан текшириш ўтказишни сўраб, Чирчиқ шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига мурожаат қилди. Шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири ўртоқ Лининг шу хат юзасидан бўлган текшириш натижаси ҳақидаги жавоб мактубида шундай дейилган:

«Ҳамшира П. Жукованинг медицина ходимига номуносиб бўлган хатти-ҳаракати медпункт коллективи ўртасида муҳокама қилинди. Унинг медицина ходимлари олдига қўйилган шарафли ишга нотўғри муносабатда бўлганлиги алоҳида қайд қилиб ўтилди ва инсонга нисбатан шафқатли бўлиш совет медицина ходимларининг виждоний бурчи эканлиги уқтирилди. Ўртоқ П. Жукова огоҳлантирилди».

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ДЕКАБРЬ ПЛЕНУМИ ОЛДИДАН

КАТТА ХИМИЯ — ЗАРБДОР ФРОНТ

ХИМИЯ ЗАКАЗЛАРИГА ЯШИЛ ЙЎЛ

Бу корхона коллективи ишлаб чиқараётган турли-туман электр асбоб-ускуналари қаерларга юборилмаяпти дейсиз. Фақат мамлакатимиз ичидагина юзлаб корхоналарга, шу жумладан ишлаб турган ва янгидан қурилаётган химия саноати завод ва комбинатларига етказиб берилаяпти. Коллективнинг чет элларда ҳам заказчилари кўп. Польша, Ҳиндистон, Бирма, Индонезия, Афғонистон ва бошқа элликка яқин чет эл мамлакатларига бу ерда тайёрланган техника воситалари экспорт қилинмоқда.

Бу Тошкент электротехника заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари зиммасидаги вазифа ниҳоятда масъулиятли ва шарафли эканлигидан далолат беради. Буни яхши тушунган коллектив давлат планларини муваффақиятли бажариш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш йўлида тинимни билмаяпти. Шу туфайли катта-катта ютуқларни қўлга киритмоқда.

Етти йиллик бешинчи йилининг ўтган ойлари давомида пландагига қўшимча равишда 300 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилди ва заказчиларга юборилди. Меҳнат унумдорлиги эса 6 процент ошди. Янгилик изловчилар рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш бўйича белгиланган йиллик топшириқни муддатидан икки ой илгари адо этдилар.

КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми чақирилиши ҳақидаги хушхабар коллектив куч-ғайратини янада мавж урдириб юборди. Барча цехларда химия саноати заказларини муддатидан илгари ва сифатли қилиб бажариш учун кураш авж олаяпти. Коллектив мамлакатимизнинг 10 та йирик химия саноати корхоналарига панель-шчит қурилмаси етказиб бериш топшириғини муваффақиятли бажармоқда.

Рубенск кон-химия комбинати, Омскдаги синтетик каучук ишлаб чиқарадиган завод ва бошқа бир қатор корхоналарнинг заказлари муддатидан олдин адо этилди. Ишчилар бошқа корхоналар заказларини тайёрлаш бўйича 4 кварталга белгиланган топшириқни бир ой олдин адо этишга бел боғладилар.

Ж. МАҲМУДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институтининг ўғитлар химияси лабораторияси ходимлари мўъжиза фанининг янги сирларини топиш учун тинмай изланмоқдалар. Суратда: илмий ходим Лола Раҳимжонова анализ йўли билан фосфор ангидридни аниқламоқда.

В. Салов фотоси.

МАРДЛАР МАЙДОНДА

РЕПОРТАЖ

Партия ва ҳукуматимизнинг химикларга Мактуби матбуотда эълон қилинган кезлар эди. Эмаль ва бўёқ тайёрлаш цехи меҳнатсеварлари ҳам катта химияни юксалтиришга денгиздан томчидек бўлса-да, ўз улушларини қўшишга қарор қилдилар. Шундан бери йиллик планга қўшимча 100 тонна эмаль, 47 тонна бўёқ, чиқиндиларни қайта ишлаш эвазига яна 50 тонна эмаль ишлаб чиқариш юзасидан олинган социалистик мажбурият цех коллективининг аҳду-паймони бўлиб қолди.

... Механизмлар бир зайл ҳаракатда. Уларнинг ишини кузатиб, бошқариб турган ишчилар тиним билишмайди. Мана, цехнинг хомашё сақланадиган складидамиз. Эмаль ва бўёқ тайёрлаш технологияси ҳам шу ердан бошланади. Тележкаларда навбат-навбати билан хомашё — порошоклар қориштирувчи агрегатларга етказиб турилибди. Бу машиналарнинг ҳар бирида иккитадан белкуракча бор. Улар тинмай айланиб туради. Хамирдек аралашма пешма-пеш тайёрланиб, цехга узатилмоқда.

— Ҳозирча аралашма тележкаларда ташилмоқда, — дейди ҳамроҳимиз — цех бошлиғи ўртоқ Н. Ф. Замесова. — Кўраяпсизми, шип тагидан ўтказилган пўлат изларни. Яқинда шу изларда тельферлар қатнай бошлайди.

— Бу муҳим операция ҳам механизациялашгач, ишимиз анча осон кўчади: технология жараёни жадаллашади, — цех бошлиғининг сўзини илиб деди старший мастер Носир Ҳамидов.

Аралашмага алиф қўшилиб, бўёқ тайёрлайдиган машиналар қозонига қуюлади. Машиналарнинг ўқлари текис айланмоқда. Бу ерда қўл кучига ҳожат йўқ. Ундан чиққан суюқликка керакли ранг бериладн-да, фильтрланади. Сўнг насослар билан махсус трубалар орқали юқорига узатилади.

Заводнинг тара цехи тайёрлаб берган бочка, барабан ва бошқа идишлар тартиб билан териб қўйилибди. Улар эмаль ёки бўёқларга тўлдирилиб, жойларга тарқатиш учун ҳозирланаётир.

Тайёр маҳсулот махсус аппарат ёрдамида қуйилади. Лекин идишни аппарат олдига келтириш ҳамда тўлгандан кейин олиб кетиш жараёни ҳамон қўл кучи билан амалга оширилмоқда.

— Бу операцияни ҳам механизациялаш иложи йўқми? — сўрадик цех бошлиғидан.

Нина Фёдоровна цех эшигидан ташқарига ишора қилиб:

— Иложсиз нарса бўлармиди. Бунинг ҳам тадбири кўрилаяпти, — деди. У маҳсулотни идишларга қуядиган механизациялашган участка ташкил этилаётганлигини айтди. Сўнг қўшиб қўйди: — Келаси хафталардан ишга туширсак керак.

Дарҳақиқат бу участканинг ишга тушиши туфайли цехдаги ишлар бир мунча енгиллашади. Боя айтиб ўтганимиз — идишларни аппарат олдига элтиш, уларга бўёқ қуйиш ва олиб кетиш процесси механизм зиммасига ўтади.

— Энг муҳими, ишчиларимизнинг руҳи тетик. Ҳар бири тоғни талқон қилишга қодир. Бизда норма бажармайдиганлар йўқ, — дейди бошлиқ ғурур билан.

Илгари бу цехда сон кетидан қувиш, «планни қойил қилдик» деб кўкракка уриб, бошқа кўрсаткичларни унутиб юбориш ҳоллари рўй бериб турарди. Энди-чи? Ҳозир мажбуриятда кўрсатилган барча пунктларни сўзсиз адо этиш қатъий қилиб қўйилди. Ишчилар бу масалага сидқидилдан ёндошмоқдалар, натижа ёмон бўлмаяпти. Тайёрланаётган маҳсулотнинг ҳам сони, ҳам сифати кўнгилдагидек.

Цехдан чиқар пайтида яна бир бор унга нигоҳ ташладик. Машиналар ҳамон тиним билмай бир меёрда ишлаб турибди. Ишчилар ҳам астойдил енг шимариб меҳнат қилишаётир. Ҳар бирининг дилида эзгу нияти бор. У ҳам бўлса — партиямиз Марказий Комитети декабрь Пленумини муносиб меҳнат тўёнаси билан нишонлаш орзусидир.

Цех коллективининг меҳнати ҳар қанча таҳсинга лойиқ. Бу цехнинг Н. Шермуҳамедов, С. Кизимов, Г. Нетудихаткин, Н. Ҳамидов сингари билагида кучи қайнаб, юрагида ўти чақнаб турган шоввоз йигитлари, улар билан теппа-тенг беллашаётган М. Анисимова, Т. Бахтурина, Е. Нилова, А. Белгина каби қиз-жувонлари, марди майдонлари бор. Улар сўз бериб, устидан чиқишга одатланишган.

Биргина бу цехда эмас, бутун корхонада зўр уюшқоқликни кўрасиз. Меҳнатда ажойиб натижаларга эришишяпти улар. Завод бўйича ўн ойлик планга қўшимча равишда 413 минг сўмлик лак, ҳар хил бўёқ, эмаль тайёрланди.

Партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумини чақириш ҳақидаги хушхабар коллектив ғайратига-ғайрат қўшди. Бутун завод коллективи Пленум шарафига йиллик топшириққа қўшимча 420 минг сўмлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришга сўз берди. Шу давр ичида қўшимча равишда юзларча тонна химия маҳсулотлари тайёрланади.

Шуларнинг ҳаммасини завод коллективи улкан химияни юксалтириш ишига қўшиладиган ўз арзимас ҳиссаси деб билмоқда.

Т. МИРҲОДИЕВ,
Тошкент, лак-бўёқ заводи.

ЮТУҚЛАР ВА ТЎСИҚЛАР

Минерал ўғит — ерга қувват, ҳосилга барака дейишади. Чирчиқ химиклари буни яхши биладилар. Шу боисдан улар мўл ҳосил манбаи — минерал ўғит ишлаб чиқариш ҳажмини йилма-йил муттасил кўпайтириб бормоқдалар.

Маълумки, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга техника тараққиётини жадаллаштириш йўли билан — эскириб қолган асбоб-ускуналарни янгилари билан алмаштириш, технология жараёнларини тўхтовсиз такомиллаштирабориш ҳамда сермеҳнатли ишларни механизация ва автоматлар елкасига юклаш туфайли эришиш мумкин. Электрохимия комбинати инженерлари ва ишчилари ўз ишларида шунга таянмоқдалар. Корхонада шу мақсадда талайгина ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилмоқда. Оқибатда жуда катта иқтисодий фойда олинаётир. Илмий-тадқиқот институтлари тавсияси билан жорий этилаётган янги техникадан ташқари корхона ходимлари кучи билан ҳам жуда кўп ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилаётир. Бу, техника тараққиётини жадаллаштиришга салмоқли ҳисса қўшаяпти.

Ҳозир аммиак цехида қудратли газ компрессорлари ишлаб турибди. Уларнинг ҳар бири маълум миқдорда қисилган газ етказиб беради. Шулардан биттаси ҳозир илгаридагига нисбатан 20 процент кўп газ бераётир. Бунга қандай қилиб эришилди? Завод мутахассислари ва рационализаторлари компрессор электр двигателининг оборотини минутига 125 дан 150 га етказдилар. Эндиликда бу янгиликни яна иккита худди ана шундай машинага жорий этиш кўзланмоқда.

Комбинат ТЭЦида иккита буғ қозони реконструкция қилинди, натижада уларнинг ҳар бири соатига ҳозир 50 тонна кўп буғ тайёрлаб бермоқда.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. 1963 йилда 139 та ташкилий-техникавий тадбирни амалга ошириш мўлжалланган эди. Шулардан 80 таси ишлаб чиқаришга тўла жорий этилди. Яна 32 таси амалга ошириш босқичида турибди. Шу тадбирлар туфайли тўққиз ой мобайнида корхона коллективи 254 минг сўмлик хомашё ва материал тежаб қолди. Меҳнат унумдорлиги пландагидан бир процент ортиқ бўлди.

Эришилган натижалар чакки эмас. Лекин шу йил учун белгиланган бошқа тадбирлар ҳам амалга оширилганида эди муваффақиятлар янада салмоқли бўларди. Афсуски йил бошида режалаштириб қўйилган бир қанча ғоят муҳим тадбирлар ҳар хил сабабларга кўра амалга оширилмади. Масалан, янги техника бўйича белгиланган 21 тадбирнинг 16 таси бажарилди. Аммиакни синтез қилиш колоннасига кийдириладиган янги қалпоқларни синаш кечикаяпти. Чунки, занглаймайдиган пўлат йўқ. Ҳаво тақсимлайдиган блокни ўзлаштириш капитал қурилиш бўлими айби билан судралиб келмоқда. Бўлим бу объектни материаллар ва лойиҳа ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминламади.

Комбинат бўйича графикда белгиланган 18 ташкилий-техникавий тадбир амалга ошмади. Жумладан кислота насослари, сув билан ювиш холодильниги, 5-цехда қозон-утилизатор ўрнатиш каби муҳим ишлар цех раҳбарларининг айби билан пайсалга солиб келинаётир.

Сермеҳнатли ишларни механизациялаш соҳасида ҳам шундай камчиликлар мавжуд. Графикда жисмоний қўл меҳнатини енгиллаштириш бўйича 6 тадбир жорий этиш кўрсатилган эди. Ҳозиргача шундан атиги 3 таси амалга ошди.

Комбинат партия комитети яқинда бўлиб ўтган ўз йиғилишида ана шу ютуқ ва камчиликларни синчиклаб муҳокама қилди. Партком мажлиси белгиланган айрим ташкилий-техникавий тадбирларнинг бажарилмай қолаётганлигига сабаб цех партия ташкилотлари томонидан бу иш яхши контроль қилинмаётганлигидир, деб ҳисоблади.

Комбинат аҳли партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумини чақириш тўғрисидаги хушхабарни зўр мамнуният билан кутиб олди. Химия саноатини янада ривожлантириш масаласини муҳокама қиладиган бу Пленум очиладиган кунни муносиб меҳнат зафарлари билан нишонлаш коллективнинг шу кеча-кундуздаги шиори бўлиб қолди. Улар минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни кескин ошириш учун мавжуд имкониятларни қидириб топиб, улкан ҳосил фабрикасини яратиш мақсадида астойдил курашмоқдалар.

В. ПОПОВ.

МЎЪЖИЗАЛАР

Автомобилнинг беистисно ҳамма деталларини нефть, газ, металлургия, озиқ-овқат, ўрмон, кўмир саноати, қишлоқ хўжалигининг турли чиқиндиларидан тайёрлаш мумкин. Кузов, ойна, ёнилғи, мотор деталлари, покришка — буларнинг ҳаммасини химия саноати етказиб беради.

* * *

Костюм учун трико... ёғочдан тайёрланади, Бир кубометр, қарағай ёки арча дарахтидан 170 килограмм сунъий жун ёки 160 килограмм сунъий ипак олиш мумкин. Бу ипакдан 1500 метр газлама тайёрлаш мумкин. Сунъий толалар — капрон, анид, энант табиий ипакдан анча пишиқроқдир. Бир миллиметр йўғонликдаги анид ипи бир киши оғирлигига чидайди.

* * *

Бир тонна нефтдан химия йўли билан 400 килограмм хилма-хил саноат маҳсулотлари олиш мумкин.

* * *

Бир мингта костюм тикишга кетадиган газлама тайёрлаш учун бир гектар ердан олинган пахта ҳосили, ёки 50 бош қўйнинг жуни, ёки 530 минг дона пилла керак бўлади. Шунча газламани сунъий усул билан атиги 1,7 кубометр ёғоч моддасидан олиш мумкин.

* * *

Бир миллиард кубометр Бухоро гази 2 миллион 620 минг тонна минерал ўғит тайёрлаш имконини беради.

ҚАТТИҚ ГАЗ

СССР Фанлар Академияси ер ости ёнилғилари институтининг олимлари ва мутахассислари қаттиқ газ олиш усулини ишлаб чиқдилар. Оддий табиий газ махсус идишларда пресcланиб, брикетчалар ҳолига келтирилади. Брикетнинг ички тузилиши ари инига ўхшаш ғовак бўлади.

Газдан ҳосил қилинган брикетлар бир текис алангаланиб ёнади. Бир литр сувни қайнатиш учун 4—5 грамм брикет кифоя қилади. Қаттиқ газ бошқа турдаги ёқилғилардан анча енгил. Муҳими шуки, брикетлар турли об-ҳаво шароитларида ҳам ўз сифатини йўқотмайди. Уни ер остида, сув тагида сақлаш мумкин.

Қаттиқ газнинг юқорида санаб ўтилган хислатлари ундан қаттиқ бўронларда муз материкларига қилинган мураккаб экспедицияларда фойдаланиш имконини беради.

ШИРИНЛИГИ ТИЛНИ ЁРАДИ

Ҳосили мўллигидан шохларини кўтаролмай ерга қайишиб кетган сон-саноқсиз олмалар, ишкомзорлардан мўралаётган тилёрар узумлар, кўзни олувчи шафтолилар-у, олтин каби товланиб турган беҳи, ноклар кимни ўзига мафтун этмайди дейсиз. Кафт орасига олганда мағзи ўйнаб чиқадиган ғалвирак ёнғоқ ва бодом, қўйингки, Чирчиқ водисининг ширин-шакар мевалари эл-юртга тортиқ қилинди.

Мана, ўзининг ширин-шакар мевалари, узумлари, писта-бодомлари, гуллаб-яшнаган хиёбонлари, гўзал табиати билан кишиларни ўзига мафтун этган, номи ўзига монанд Бўстонлиқ. Ғазалкент консерва заводи худди водийнинг ўзгинасига жойлашган. Ғазалкент консервачилари Сижжак ва Боғистон, Бурчмулла ва Нанай, Хўжакент ва Пискент, Сойлиқ ва Хондойлиқ қишлоқларидан келган турли-туман мевалар ва сабзавотлардан повидло, мураббо, компот, узум, олма ва помидор шарбатлари, тайёр таомларни жуда катта ассортиментда ишлаб чиқараётирлар.

Бу корхонанинг ташкил этилганига 20 йилдан ошди. Шу давр ичида завод таниб бўлмаслик даражада ўзгариб кетди. Янги цехлар қурилди, янги-янги поток линиялар ва автоматлар ишга туширилди.

— 1943 йилда,— дейди завод бош инженери Т. Струпкова,— ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳозир бор-йўғи олти соат ичида тайёрланяпти.

Дарҳақиқат, Ғазалкент консерва заводининг меҳнатсевар коллективи кейинги йилларда консерва маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ниҳоятда кўпайтириб юборди. Ҳозир 120 ассортиментда юқори сортли консерва маҳсулотлари ишлаб чиқарилаётир. Шу билан бирга консервачилар маҳсулот таннархини камайтиришга жиддий эътибор бераяптилар. Илғор усулларни ишлаб чиқаришга дадил жорий этиш туфайли кўпгина иш процесслари такомиллаштирилди ва маҳсулот таннархи камайтирилди. Мана бир мисол.

Томат цехида янги автомат линия ишга туширилди. Асосий процесслар пульт ёрдамида бажариладиган бўлди. Натижада цехнинг санитария ҳолати яхшиланди ва иш процесси енгиллашиб, ҳозир кунига 170—180 тонна томат-паста ишлаб чиқариладиган бўлди. Корхонада бу йил ўтган йилгига нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш икки марта кўпайди.

Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг Бўстонлиқ зонасига қарашли колхоз ва совхозларнинг миришкор боғбонлари, сабзавотчилари корхонани хомашё билан етарлича таъминладилар. Айниқса «Қизил ту», «Қозоғистон 30 йиллиги», Жданов номли ва Фрунзе номли колхозлар ҳамда 13, 14-боғдорчилик совхозларининг деҳқонлари бу йил заводга 12 минг 310 тонна помидор етказиб бериш мажбуриятини олган эдилар. Бу мажбурият 15 сентябрдаёқ муваффақиятли бажарилди.

Сабзавот цехининг коллективи лаззатли таомлар тайёрлашни янада кўпайтирмоқда. Бу цехда болгар гармдориси уруғини машина ёрдамида тозаланаётир. Бу процесс яқиндагина қўлда бажариларди. Энди эса фақатгина шу процесс эмас, балки банка ювиш ҳам машина зиммасига юкланган. Натижада банка етишмаслиги каби ҳолга чек қўйилди.

— Биз тайёрлаётган таомларни емабсиз, дунёга келмабсиз,— дейди цех бошлиғи ўртоқ А. Крештель,— сифатли ва лаззатли сабзавот консервалари тайёрлаб, кўпгина саноат шаҳарлари меҳнаткашларига жўнатиб турибмиз.

Бу цехда намуна кўрсатиб меҳнат қилаётган Ҳалимахон Тошпўлатова ва унинг дугоналари аҳоли севиб истеъмол қиладиган консерваларни кўплаб тайёрлаш учун курашаяптилар. Қирқилган бақилажон, патиссон, бодринг ва болгар гаримдорларидан тайёрланган консервалар истеъмолчиларга жуда манзур бўляпти. Ҳозир цехда 14 хил сабзавот консервалари тайёрланмоқда. Коллектив яқинда «Тошкент салати» тайёрлашни ўзлаштирди. «Тошкент салати» пишган помидор, бодринг, гаримдори ва сабзидан тайёрланади. Бу жуда хушбўй ва мазали таомдир. Энди «Ўзбекистон» деб аталган янги хил салат тайёрланаяпти.

Цех коллективи завод кўчма Қизил байроғини йил бошидан бери ўз қўлида сақлаб келмоқда. Уларнинг мақсади — элга манзур бўладиган лаззатли таомлар тайёрлашни кўпайтиришдир.

Ғазалкент консервачилари сидқидиллик билан меҳнат қилиб, ажойиб ютуқни қўлга киритдилар. Пешқадамлар компот, джем, томат пастаси ва айрим сабзавот консерваларининг баъзи турларини тайёрлаш бўйича ҳозирнинг ўзидаёқ йиллик планни бажариб қўйишди. Улар пландан ташқари бир миллион 532 минг банка томат пастаси, 111 минг дона компот ва 50 минг банкадан кўпроқ джем ишлаб чиқардилар.

Консервачилар бу йил хушбўй беҳи мураббоси ва компотлар тайёрлашни ўзлаштирдилар. Қисқа муддат ичида янги ҳосилдан бир неча минг банка беҳи мураббоси тайёрланди. Фарғона ва Наманган боғбонлари янги беҳи ҳосилидан заводга кўплаб юбордилар.

Ғазалкент консерва заводининг меҳнатсевар коллективи ишлаб чиқараётган консервалар мамлакатимизнинг узоқ районларига — Сибирь, Магадан, Иркутск, Хабаровск, Сахалин ва бошқа шаҳарларга пешма-пеш жўнатилиб турибди. Йил бошидан бери мамлакатнинг Шимолий районларига 200 вагондан ортиқ консерва маҳсулотлари юборилди. «Ғазалкент» маркаси билан чиқаётган, ширинлиги тил ёрадиган консервалар Ўрта Осиёдаги қардош республикаларнинг меҳнаткашларига ҳам манзур бўлиб, уларнинг дастурхонларини безамоқда.

Ҳ. АБДУВАЛИЕВ,
Н. ТОЖИБОЕВ.

Саноат САҲИФАСИ

Тошкент давлат район электростанциясини бунёд этишда бепоён Ватанимизнинг турли бурчакларидан келган юзларча ёш мутахассислар ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар. Электромонтажчилардан Ю. Ерохин ва Л. Бонецкий ўртоқлар ҳам зарбдор қурилишга комсомол йўлланмаси билан келишган. Улар нур булоғини яратиш учун курашнинг олдинги сафида боришаяпти. Суратда: кунлик топшириқни 120—130 процентдан бажариб, бинокорлар орасида ҳурмат-эътибор қозонаётган Ю. Ерохин (чапда) ва Л. Бонецкий ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

ДУГОНАЛАР ҲИММАТИ

Тикув машинаси гувуллаб ишламоқда. Спорт кўйлакларининг ёқаси ва енглари уланаяпти. Шарофатнинг диққат-эътибори кўйлак чоқларининг сифатли тикилишида. Зум ўтмай унинг қўлидан чиққан ярим тайёр маҳсулот конвейер орқали ёнидаги тикувчи столига бориб тушди. Шарофат иккинчи кўйлакни қўлига олди. Етти соат ичида бу агрегатдан қанчадан-қанча маҳсулот ўтмайди, дейсиз. Ҳаракатнинг тезлигига қаранг, гўё ҳар бир минут ҳисобга олингандай.

... Шарофатнинг бу даргоҳга қадам қўйганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Дастлаб у тикув цехи мастери Анастасия Саврикова шогирд бўлиб тушди. Зеҳни ўткир қиз талабчан устозининг барча тажрибаларини қунт билан эгаллади. Илғор тикувчилар санъатини ҳеч тортинмай ўзига сингдирди. Мастер бир куни Шарофат тиккан буюмларни шошмай, синчиклаб кўриб чиқдида:

— Қизим, мана энди сенга бемалол ишонаверса бўлади. Бундан буён сен шогирд эмассан, шогирдларга устозсан,— деди уни бағрига босиб.

Мана шундан бери тўрт йилча вақт ўтди. Иш технологиясини пухта эгаллаб олган Шарофат ёш бўлишига қарамай катта тажрибага эришди. Дугоналари турли хил масалалар бўйича унга мурожаат қилишади. Шарофат жондили билан уларга ёрдам беради, ўз ютуқлари сирини ўртоқлашади.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикасининг тикув цехи меҳнатсеварлари бу ишчан қизнинг ғайратига қойил қолишаяпти.

— Шарофат тобора бир ғайратига-ўн ғайрат қўшаяпти, — дейди цех бошлиғи Соҳиба опа Исломова. — Норма бўйича у кунига 86 та спорт кўйлаги тикиши лозим. Йўқ, бу уни қониқтирмаяпти. Ҳар куни белгиланган вазифани 1,5—2 баравардан адо этмаса кўнгли жойига тушмайди унинг.

Цехда Шарофат каби пешқадамлар оз эмас. Нина Моврикова бошлиқ бригаданинг кўпчилик аъзолари Шарофат билан баравар қадам ташлашаяпти. Бригада меҳнатсеварлари 4 ойдан бери фабрика кўчма Қизил байроғини ўз қўлларида сақлаб келмоқдалар.

Т. ҲАКИМОВ.

ИЖОДКОРЛАР

Тошкент экскаватор заводи ватанпарварларининг «Инженерлик соати» жорий қилиш тўғрисидаги олижаноб ташаббусига қўшилган 1-тикувчилик фабрикасининг инженер-техник ходимлари ишлаб чиқаришга кўплаб рационализаторлик таклифлари киритмоқдалар. Шу йилнинг ўтган даврида 65 та рационализаторлик таклифи тушди. Шулардан 38 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Жорий қилинган таклифлар корхонага 62 минг 320 сўм иқтисодий фойда келтирди.

Фабрикада янгилик изловчилар ҳаракати авж олгани туфайли ана шундай ютуқлар қўлга киритилаётир. Айрим таклифлар катта иқтисодий фойда ҳам келтиряпти. Масалан, пиджаклар астарига қўйиладиган материалнинг янги конструкцияси туфайли ҳар бир костюмдан 7 сантиметрдан ортиқ газмол тежалади. Таклифларнинг жорий қилиниши йилига 15,5 минг метр газмол тежаш имконияtini беради.

Конструктор М. Иноғомжонов, лаборант С. Каспарян, цех бошлиқлари А. Паршукова, Ф. Василиопулос ва бошқа бир қанча ўртоқлар 5-6 тадан рационализаторлик таклифларининг авторларидир.

Фабрика ижодкорлари социалистик мусобақани авж олдириб янгидан-янги зафарларга эришмоқдалар.

М. ЗАРИПОВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ЭРОНДА БЎЛИШИ

ТЕҲРОН, 18 ноябрь. (ТАСС). Бугун эрталаб СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва унинг ҳамроҳлари Теҳрондан 48 километр нарида бўлган Давлат вакциналар ва сивороткалар институтини бориб кўрдилар.

Эроннинг машҳур ҳакими ва химия олими Розий номига қўйилган бу институт 1930 йилда ташкил этилган бўлиб, ҳозирги вақтда мамлакатда ветеринария соҳасида илмий тадқиқот ишлари билан шуғулланаётган бирдан-бир институтдир. Институтда ветеринария ва биология бўлимлари ҳамда биологик дорилар тайёрлаш бўлими бор. Бу институтда 500 га яқин киши ишлайди.

Институт директори Фараҳий, институтнинг профессорлари ва студентлари Л. И. Брежневни ва унинг ҳамроҳларини пешвоз чиқиб кутиб олдилар. Фараҳий ҳурматли совет меҳмонини табриклаб айтдики, фан ва техника мислсиз кенг ривожланган ҳозирги вақтда ҳам катта, ҳам кичик давлатларнинг халқлари бутун инсониятнинг бахт-саодати йўлида бир-бирлари билан ҳамкорлик қилишлари зарур.

Фараҳий совет меҳмонларига институтнинг қилаётган ишларини гапириб берди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси жавоб нутқи сўзлаб, Фараҳийга ва институтнинг барча ходимларига, мени ва ҳамроҳларимни яхши кутиб олганликларингиз учун ташаккур айтаман, деди. Биз, деди Л. И. Брежнев, Эронда бўлиш программамизда шу институтни келиб кўриш кўзда тутилганлигидан хурсандмиз. Совет Иттифоқи ва Эрон олимлари ўртасида алоқалар ҳар иккала давлат ўртасидаги дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга ёрдам беради. Л. И. Брежнев институтнинг ҳамма ходимларига қилаётган ишларида янги муваффақиятлар тилади.

Л. И. Брежнев институт ҳурматли меҳмонларининг фикрлари ёзиб қолдириладиган дафтарга хат ёзиб қолдирди.

Сўнгра СССРдан келган меҳмонлар Теҳрон яқинидаги Караж тўғонини ва гидроэлектростанциясини бориб кўрдилар.

Л. И. Брежнев электростанцияни кўраётган вақтда станция маъмуриятининг вакиллари ва ишчилар билан суҳбатлашди.

Куннинг иккинчи ярмида совет меҳмонлари Теҳрон тарих музейини бориб кўрдилар. Улар қадимий Эрон маданиятининг тарихидан далолат берувчи нодир музей экспонатларини қизиқиб томоша қилдилар.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг рафиқаси В. П. Брежнева бугун Теҳрондаги Ашраф Паҳлавий номидаги медицина ҳамширалари мактабини, ота-онасиз қолган болаларга турли касбларни ўргатаётган Фараҳ Паҳлавий номидаги ҳунар билим юртини ҳам бориб кўрди.

ИРОҚДА АҲВОЛ

ПАРИЖ, 18 ноябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги хабар беради: Янги «Революцион қўмондонлик миллий кенгаши» бугун президент Орифга фавқулодда ҳуқуқлар бериш тўғрисида ва уни Ироқ армияси бош штабининг бошлиғи қилиб тайинлаш тўғрисида қарор қабул қилди. «Миллий кенгаш»нинг қарорига биноан, ҳарбий генерал губернатор Мослех ички ишлар министри қилиб тайинланди. Бошқа бир қарорда давлат хавфсизлиги ва полиция хизмати раҳбарлари ўз лавозимларидан бўшатилганлиги тўғрисида гапирилади. Давлат хавфсизлиги ва полиция хизмати раҳбарлари ўрнига армия офицерлари тайинланди. Ҳарбий қўмондонликнинг буйруғига биноан, Бағдоддаги ҳамма газеталар ёпилди. Ироқда бўлган барча чет эл кишиларига ўз уйларида қолиш буюрилди.

Бағдод радиоси эшиттирган бошқа бир хабарда Ироқ, Сурия ва Бирлашган Араб Республикасининг бирлигини таъминлашга даъват этилади. Франс Пресс агентлигининг мухбири Бирлашган Араб Республикасидан берган хабарида Қоҳира радиоси Ироқдаги давлат тўнтаришини қўллаб-қувватлаганлигини билдирди.

ЛОНДОН, 18 ноябрь. (ТАСС). Рейтер агентлиги хабар беради: Президент Ориф бугун Бағдод радиоси орқали нутқ сўзлади ва араб мамлакатларини ишонтириб қуйидагиларни айтди: Ироқ ўз мажбуриятларига содиқ бўлиб қолади ва араб давлатлари олдидаги қардошлик бурчини ва, аввало, Сурия ҳамда Бирлашган Араб Республикаси олдидаги қардошлик бурчини бажаради.

Туркия пойтахти Анкарада катта мол-мулк эгаларининг ҳашаматли саройлари, бир неча ўн қаватли меҳмонхоналар билан бир қаторда оддий меҳнаткашлар яшайдиган кичик-кичик хароба уйларни кўриш мумкин. Суратда камбағаллар яшайдиган ана шундай уйларни кўриб турибсиз.

ЧТК—ТАСС фотохроникаси.

ИРОҚДА ЯНГИ ТЎНТАРИШ

НЬЮ-ЙОРК, 18 ноябрь. (ТАСС). Америка информация агентликлари қуйидагиларни хабар қилдилар: Бағдод радиоси бугун ҳарбий қўмондонликнинг бир қанча ахборотини эшиттирди. Бу ахборотлар Ироқда ички аҳвол кескин тус олганлигини исбот қилади. Радио эрта саҳар пайтида одатдаги эшиттиришни тўхтатиб, армия мамлакатдаги бутун ҳокимиятни ўз қўлига олганлигини хабар қилди. Ироқ президенти маршал Ориф раислигида янги «Революцион қўмондонлик миллий кенгаши» тузилди. Янги «Революцион қўмондонлик миллий кенгаши»нинг бутун ҳайъати фақат ҳарбийлардан иборат. Радио комендантлик соати жорий қилинганлигини ва «миллий гвардия» тарқатиб юборилганлигини билдирди. «Миллий гвардия» ҳарбийлаштирилган гражданлик ташкилоти бўлиб, шу йил февраль ойида давлат тўнтариши бўлган вақтда баасчилар томонидан тузилган эди.

Президент Ориф Бағдод радиоси орқали сўзлаган нутқида бундай деди: «Ироқ қуролли кучлари Ироқ пойтахтини тамомила ўз назоратларига олдилар ва ҳар қандай оппозицияга қарши курашишга тайёр турибдилар». Ориф баасчиларга тарафдор бўлган «миллий гвардия» тарқатиб юборилажагини айтди. «Миллий гвардия» аъзолари ўз ихтиёридаги қурол-яроғларни дарҳол яқин жойдаги армия бўлинмаларига топширишлари лозим. Буйруққа бўйсунмаган кишилар қўлга тушган жойда дарҳол қатл этилади. Ҳарбий бўлинмаларга ҳар қандай қаршн ҳаракатни тормор келтириш ва қаршилик кўрсатувчиларни йўққа тутиш ҳақида буйруқ берилди. Полиция ҳарбий қўмондонлик назоратига ўтади.

СУРИЯНИНГ МУНОСАБАТИ

ЛОНДОН, 18 ноябрь. (ТАСС). Сурия «Революцион қўмондонлик миллий кенгаши» бугун Бағдоддаги давлат тўнтаришини қоралади, деб хабар беради Рейтер агентлиги. «Революцион қўмондонлик миллий кенгаши»нинг махсус ахборотида айтиладики, Сурия баасчилар партияси раҳбарлигини қўллаб-қувватлайди ва Ироқдаги «араб халқи» ихтиёрига ҳамда баасчилар партияси раҳбарлигига «исталганча ёрдам беради».

МАРОКАШ ТАРИХИДА БИРИНЧИ

РАБОТ, 19 ноябрь. (ТАСС). Кеча бу ерда Марокаш тарихида биринчи парламентнинг биринчи сессияси тантанали вазиятда очилди. Марокаш қироли Ҳасан II депутатлар олдида нутқ сўзлади.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

20 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ ТЕЛЕСТУДИЯСИ ЭШИТТИРИШЛАРИ:

18.00 — **Мультипликацион фильм**, 18.20 — **Қувноқ минутлар**, 18.35 — **Ҳужжатли фильм**, 19.35 — **Юзма-юз** (Қирғиз драматик театри спектакли), 21.05 — **Сўнгги ахборот**, 21.25 — **Концерт** (Қирғизистон санъат усталари ижросида), 22.05 — **Жасур кишилар** номли бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/XI да **Жизель**, 21/XI да **Фауст**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/XI да **Номус**, 21/XI да янги спектакль **Ҳаётбахш ўлим**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/XI да **Жон қизлар**, 21/XI да **Ишқинг билан**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Бугун ва ҳар куни **Дун Цинфу** раҳбарлигида **Оригинал аттракцион**. Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Кумуш тренер — «ВАТАН» (кундуз соат 1 ярим, 3-15 минут, кеч 5, 6-45 минут ва 10 да), «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА» кундуз ва кечқурун).

Ярим станция — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 1-20, кеч 5-20 ва 8-20 минутда).

Ёмғирли якшанба — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-20, кундуз 3-20, кеч 6-20 минут ва 10 да).

Лили — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Солдат Иван Бровкин — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, 11-45 ва кеч 8-40 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

20 ноябрда

эстрада концерти

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қундуз Миркаримова**, **Муҳаммаджон Мирзаев**, солистлардан **Фахриддин Умаров**, **Дилбар Абдуллаева**, **Муҳаббатхон Мусаева** ва Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

20, 21 ноябрда

СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова** иштирокида

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИ СОЛИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТЛАРИ

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Уч-қун Ғаниев**, **Пўлатжон Раҳимов**, солистлардан **Исҳоқ Катаев**, **Малоҳат Дадабоева**, **Назрулла Ёқубов**, **Чўлпон Тоҳирова**, **Тўхон Қодирова**, **Тўхта Рисметова**, **Зайтуна Тожибоева**, **Ғулом Тожиаълоев** ва бошқалар қатнашади.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«УЗЭНЕРГОСБИТ»

ЭЛЕКТРДАН ФОЙДАЛАНУВЧИЛАРГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИКИ, электр ҳақи юзасидан бўлган

ҚАРЗЛАРИНИ тўласинлар

Электр учун счёт ёзиш ўзларига топширилган

АБОНЕНТЛАР

ҳар ойнинг 1-кунидан 11-кунигача

счёт ёзиб,

тегишли пулни Госбанк кирим кассасига тўлашлари лозим.

Счётларнинг пули ўз вақтида тўланмаган тақдирда, электр огоҳ қилмасдан узиб қўйилиши мумкин.

Навоий кўчаси. Строительний проезд, 60-уйда турувчи **Йўлдош Шокировнинг** Чақичмон кўчаси, 4-тупик, 1-уйда турувчи Умриниса Шокировадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Ўзбекистон карлар жамияти правлениеси президиуми, ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари ва устахоналарининг коллективлари правление раиси Обид Тошхўжаевга акаси, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, пенсионер

ОДИЛ ТОШХУЖАЕВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

ЙЎЛ

(НОВЕЛЛА)

Бу қишлоқдан шаҳарга олиб борувчи катта йўл ўтади. Йўлнинг икки чети бора-боргунча олчазор. Баҳор пайтлари бу йўлдан ўтиб қолсангиз, бутун қишлоқ ўз кўркини кўз-кўз қилади. Табиатнинг нозик гўзалликларини шунда кўрасиз. Олчазордами, ё унинг ортидаги бедазордами бедана хониш қилади. Хушбўй шабада сочингизни тортқилайди. Агар йўлнинг қир томонига кўз ташласангиз, уфққача чизиқ тортилгандек...

Мен бу қишлоққа келганимдан буён ҳар оқшом шу йўлдан пиёда юриб айланаман. Қишлоқ оқшоми файзли бўлади. Йўл эса ундан ҳам завқлироқ. Айниқса кўклам кунлари унда кезмоқни севаман. Олчалар оппоқ гуллайди. Йўлда муаттар ҳид анқиб туради. Чигирткалар чириллайди. Мен ҳар оқшом бу йўлда кезарканман бир аёлни учратаман. Аёл шу йўл бўйлаб қишлоқ чеккасига чиқади. Йўл бўйидаги катта садақайрағоч тагида бирозгина тўхтайди. Йўлга қарайди-қарайди ва сўнг яна қишлоққа қайтади. Бу ҳол мени қизиқтирди ва бир кун у аёлдан:

— Она, нега ҳар куни кўча айланасиз? — деб сўрадим.

— Ўғлимни кутаман! — жавоб берди у.

... 1943 йил эди. Уруш чоғлари. Рузвон холанинг яккаю-ягона ўғли Раҳматга чақириқ қоғози келди. Ўғил фронтга кетар экан, она уни қишлоқ чеккасигача кузатиб қўйди. Шунда Раҳмат:

— Ойижон, асло хафа бўлманг, уруш тезда тугайди. Омон-эсон қайтиб келаман. Кутинг! — деган эди.

Аммо Раҳмат урушдан қайтиб келмади. Рузвон хола ҳам уни кутишдан чарчагани йўқ. Мана йигирма йилдан бери у ўғлини кутади. Ҳар куни эртага ўғлим келади, деб кутади.

Рузвон холанинг эри Лутфулла ака Ленинград фронтидан бир оёғидан ажраб қайтди. Ўғли Раҳматнинг ўлганидан у хабардор эди. Рузвон хола фарёд қилиб юбормасин, деб аввалига айтмай юрди. Бироқ уруш тугагач, Рузвон холага буни ётиғи билан тушунтирди. Рузвон хола кўз-ёш қилди-ю, ўғлининг вафотига ишонмади. Ҳа, она учун фарзанд ўлмас экан. Йигирма йил ўтди. Йигирма йилдан бери ҳар оқшом Рузвон хола қишлоқ йўлига чиқади. Ўғли билан хайрлашиб қолган қайрағоч тагида бир зум ўтиради. Ўғли кетаётган чоғида кўздан йўқолгунча орқасига қарай-қарай, қўлини силкита-силкита хайрлашганди. Сада қайрағоч тагида ўтирган она бир зум ўшаларни эслайди ва ширин хаёлларга берилади: «Раҳмат қайтса. Оёғида этиги, эгнида солдат кийими билан. Колхоз қизларининг бари ҳавас билан унга қарашса! Қизлардан бирини Раҳматнинг ўзи танласа. Ўша қиз менинг келиним бўларди. Қайси қизни танларкин-а?».

Она шундай хаёллар билан бир зум сада тагида ўтиради. Олис-олисларга боқади. Ўғли келавермагач яна уйига қайтади.

О, она меҳри. Бу меҳр осмон каби чексиз, қуёш нуридек ҳароратли, булоқ сувидек соф, кўзгудек тиниқ, Помир чўққисидек юксакдир!

Дунёда йўллар кўп. Йўллар давлатларни давлатларга, шаҳарларни шаҳарларга, тоғларни тоғларга бирлаштириб туради. Мен қишлоқ йўлини ҳар оқшом кезарканман, йўллар инсонлар дилини инсонлар дилига бирлаштириб тургандек туюлади. Шу йўллардан бирида она меҳри қолгандек. Она меҳри қолган йўлдан бир умр ўтгим бор.

Бугун яна шу йўлда Рузвон холани учратиб қолдим. Ундан.

— Она, нега ҳар оқшом кўча айланасиз? — деб сўрайман.

У бўлса:

— Ўғлимни кутгани чиқаяпман! — деб жавоб беради.

Ҳа, шундай...

ТЎЛҚИН.

„СРЕДАЗВИДЕНИЕ" ЭШИТТИРИШЛАРИ

Тошкент телевизион марказининг тўлқинига тўғрилаб қўйилган телевизорлар экранида Фрунзе ва Олмаотадан олинган тасвирларни тобора тез-тез кўриш мумкин. Тожикистоннинг шимолий ва Қозоғистоннинг жанубий районларидаги аҳоли эса Ўзбекистон пойтахтидан берилаётган телевизион эшиттиришларни қабул қилишга одатланиб қолди. Телевидение Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларидаги меҳнаткашларни бир-бирига янада яқинлаштириб юборди.

КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси Ўрта Осиё иқтисодий районидаги телестудияларнинг қардошлик алоқаларини янада кучайтиришга бағишлаб, Тошкентда ана шу ижодий ташкилотлар раҳбарларининг республикалараро кенгашини ўтказди. Кенгаш қатнашчилари меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялашда телевидениенинг ролини янада оширишга имкон берадиган бир қанча тадбирларни биргаликда ишлаб чиқдилар.

Телестудиялар қардош республикалардаги ишчилар, колхозчилар ва интеллигенция ҳаёти тўғрисида ҳикоя қилувчи, уларнинг партия ва ҳукумат топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашдаги тажрибаларини пропаганда қилувчи телевизион журналлар, фильмлар ва бошқа эшиттиришларни тайёрлашда тағин ҳам аҳиллик билан ишлашга қарор қилдилар. «Каспийдан Тянь-Шанга қадар» деган телевизион журнал бутун тармоқ орқали муттасил кўрсатиб борилади. Телестудиялар санъат усталарининг ашула ва рақслари суратга олинган кинопленкаларни бир-бирларига мунтазам юбориб турадилар. Зарур ускуналарга эга бўлган Тошкент телестудияси «Средазвидение»нинг техника базаси бўлиб қолади. Бу телестудия мамлакатнинг бошқа районлари учун Ўрта Осиё тўғрисида махсус эшиттиришлар тайёрлаб бера олади.

Ҳар қайси телестудия ойига уч марта ўзининг асосий программасини қардош республикаларнинг эшиттиришларига бутунлай ажратиб қўяди. Бундан ташқари ана шундай эшиттиришлар Тошкент, Олмаота ва Фрунзе студияларининг иккинчи программаси орқали мунтазам бериб борилади. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

▲ Африка бирлиги ташкилоти Министрлар советининг Аддис-Абебада давом этаётган фавқулодда сессиясида Марокаш-Жазоир чегара конфликтида арбитрлик қиладиган комиссия тузиш тўғрисида бир битимга келинди. Эфиопия, Мали, Сенегал, Фил Суяги қирғоғи, Судан, Танганьика ва Нигерия вакиллари комиссия составига кирадилар.

▲ Деҳлида Ҳиндистон парламентининг қишки сессияси очилди. Сессиянинг кун тартибига мувофиқ, мамлакатнинг ташқи ва ички сиёсатига таллуқли масалалар муҳокама қилинади.

▲ Қизил денгизда Англиянинг ҳарбий денгиз базасига айлантирилган Камаран оролининг аҳолиси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мустамлака мамлакатлар ва халқларига мустақиллик бериш тўғрисидаги декларацияни амалга оширувчи махсус комитетига шикоят билан мурожаат қилди. Орол аҳолиси инглиз мустамлакачилари томонидан қилинаётган бебошликларни текшириш учун оролга миссия юборишни талаб қилади.

Ўрта аср Шарқининг атоқли ҳакими ҳақида китоб

Шарқ медицинасининг намояндалари турли касалликлар билан курашнинг самарали воситаларини топишда қадимдан машҳур бўлиб келганлар. Абубакир Розий ҳам шундай атоқли олим ва ҳакимларнинг бири. Ўзбекистон давлат медицина нашриёти Ўрта аср Шарқининг мана шу атоқли олими ва ҳакими тўғрисида ёзилган китобни нашр этди. Розий икки юзга яқин асар ёзган олимдир. Бу асарларнинг кўплари жаҳон медицина фани хозинасига қўшилган катта ҳисса бўлди. Абу Али ибн Синонинг «Тиб қонунлари» китоби майдонга чиқмасдан олдин Розийнинг бу асарлари беморларни даволаш ва боқиш ишида асосий қўлланма бўлиб келди.

Жаҳон медицина тарихида биринчи бўлиб Розий беморларни клиникада тузатиш, касалнинг тарихини ёзиб бориш тартибини жорий қилди, юқумли касалликларнинг олдини олишга доир баъзи масалаларни ишлаб чиқди. У чечакка қарши эмлашни биринчи марта ўйлаб чиқарган олимдир. Инсон организмига ташқи муҳитнинг таъсири, инсон организмини чиниқтирмоқ учун табиий факторлардан фойдаланиш, касалликларнинг олдини олмоқ учун гигиена қоидаларига риоя қилиш масалалари Розийнинг асарларида баён қилинган ва унинг бу ҳақдаги кўрсатмалари ўз аҳамиятини шу вақтгача ҳам йўқотгани йўқ.

Розий ҳозирги Ўзбекистон территориясида бир оз вақт яшади, ўша вақтнинг ҳакимлари билан яхши алоқада бўлди. Унинг шогирдларидан бири Муҳаммад ибн Юнус кейин Бухоронинг йирик олими ва атоқли ҳакими бўлиб қолди. (ЎзТАГ).

МАЙМУНЛАР „МАСЛАҲАТИ"

Ҳиндистоннинг энг йирик шаҳарларидан бири Калькутта яқинида жуда қизиқ бир воқеа юз берди. Бури лақабли маймун шу ердаги уйдан бир ойлик чақалоқни ўғирлади. Уни кўтариб 20 метрли дарахтнинг тепасига олиб чиқиб кетди. Боланинг онаси қўрқиб кетиб қичқириб юборди. Дарахт атрофига жуда кўп одам тўпланди. Улар маймунни пастга чақириб кўрдилар. Бу ерга келган полиция ва ўт ўчирувчиларнинг ҳамма ҳаракатлари ҳам бекор кетди.

Тез орада дарахтда яна бир маймун пайдо бўлди. У Бури билан «маслаҳатлаша бошлади». Шунда Бури болани ўз қўлида маҳкам ушлаб бошқа дарахтга сакраб ўтди. У тезлик билан дарахтдан тушиб чақалоқни астагина ерга қўйди. Ўзи эса яна дарахтга тез чиқиб кетди. Бола шикастланмаган эди.

М. НИКОЛАЕВ. (ТАСС).

ЯНГИ ДОРИ-ДАРМОНЛАР

КАНОМИЦИН

СССР Медицина фанлари академиясида яқинда силни даволашда фойдаланувчи янги препарат ишлаб чиқилди. Каномицин Москвадаги кимё-фармацевтика заводида ишлаб чиқарилабошланди.

ПИРИЛЕН

Украинадаги экспериментал эндокринология илмий-тадқиқот институти пирилен номли янги препарат олиш усулини амалда исбот қилди. Пирилен гипертония, эндартерия, яралар ва бошқа касалликларни даволашда муҳим препаратдир.

ТЕТАЦИН

Пойтахтдаги Серго Орджоникидзе номли Бутуниттифоқ кимё-фармацевтика илмий тадқиқот институти коллективи синтез қилган тетацин номли препарат киши организмидан оғир металларни ажратишда (буйрак орқали) энг муҳим воситаларнинг бири бўлади.

КОРТИЗОН

Москва атрофидаги Купавна кимё-фармацевтика заводида кортизон цехи қурилмоқда. Совет Иттифоқида биринчи марта олинувчи бу қиммат баҳо препарат ревматизм ва бошқа турли-туман касалликларни даволашда катта роль ўйнайди. Кортизон цехи яқин кунларда ишга туширилади.

Қ. АҲМЕРОВ,
кимё инженери, Москвадаги М. В. Ломоносов номли нозик кимё технологияси институти аспиранти.

...Қийиғи чиқди

Мулламатқобил билан Али тажанг Октябрь районидаги 2-Оқсой кўчасидан ўтиб кетаётиб, 18-номерли бино олдида беҳосдан тўхтаб қолишди.

— Мана бу иморатни қаранг, Мулламатқобил, жудаям узундан-узоқ қилиб қурившибдими. Ўзидаям ўндан ошиқ хона бўлса керагов.

— Ҳа иморатни ҳам роса боплашибди азаматлар. Эҳтимол болалар боғчасимикин ёки...

— Йўғе, боғчангиз нимаси, боғча деган ҳам шунчалик дабдабали бўладими. Бу ё маданият саройи ё бирорта каттароқ ташкилотнинг идораси бўлиши керак.

— Суфе сизга, ахир бу кўчада на маданият саройи-ю, на бирор ташкилотнинг уруғи бор.

Қизиқ у ҳолда бу сирли қаср кимга қарашли бўлдийкин. Бу иморатми? Бу «музейнамо» бино Эргаш Назаровга қарашли қаср. Хўш, Эргаш Назаровнинг ўзи ким Оладиган ойлиги қанча? Тўхтанг, бу ҳақда кейинчалик айтиб ўтамиз. Эргаш Назаров 1951 йилда шу ҳовлини Муборак Муҳаммаджонова исмли аёлдан 20 минг сўмга сотиб олган эди. Буни қарангки, ҳовлининг бичиғи Назаровга ёқинқирамади. Шунда у, пул бўлса чангалда шўрва дедида, меҳнатсиз топилган пулнинг нишабини, янги бино қурилишига қаратиб қўйди. Эргаш бойвачча кампир шафтолини данагини ажратгунча тайёр уйни бузиб, янги ўн хонали уй қуришга киришиб кетди. Ўша кезлари денг шаҳарнинг чор томонидан кузовига қурилиш материаллари ортилган машиналар Оқсой кўчаси томон турна қатор қатнаб турди. Қурилиш қизигандан қизиб кетди. Шаҳарнинг манман деган усталари енг шимариб Эргаш бойвачанинг хизматида ҳозир-у-нозир бўлишди. Тепаси туника билан ёпилган 153, 32 квадрат метрли ҳашаматли бино роппа-роса бир йил деганда бекамі-кўст қад кўтарди. Ана шунда Эргаш Назаров уйларнинг қаддибастига ҳам ичкаридан, ҳам ташқарисидан қараб хушнуд бўлди. Энди, иложини топса ювиндини сиқиб ёғини оладиган Эргаш уйга яраша жихозлар тўплаш пайига тушди. Дарвоқе у, меҳнатсиз хиргойи маблағ тўплашда ҳеч нарсадан тоймайдиган зот эди. Эргаш шундай ҳам қилди. У, уйни нафис бўёқлар билан безаб қимматбаҳо мебеллар, кўзни қамаштирадиган гиламлар билан безади.

Қўйингчи бу бино қурилишига қимматбаҳо нафис буюмларни ҳисобга олмаганда давлат ҳисобида 22 минг 204 сўм маблағ сарф қилинди. Хўш, бу текинхўр Назаров шунча маблағни қаердан олди?

Эргаш Назаров Октябрь район ошхоналар трестида шепповор бўлиб ишлайди. Ойлиги 73 сўм. Оиласида беш киши бор. Айтингчи шу ойлик билан ана шундай дабдабали қаср қуриш мумкинми. Асло йўқ. Ваҳоланки, унинг 1958 йилдан то 1963 йилгача олган иш ҳақи фақат 3 минг 504 сўмни ташкил қилади. Шундай экан у бундай шоҳона қасрни қайси маблағ ҳисобига қурган. Бу ҳеч кимга сир эмас. Албатта бу бино ва бойликлар хўрандалар ҳақидан ўмарилган меҳнатсиз, хиргойи пуллар эвазига бунёд этилди.

Яқинда ана шу меҳнатсиз текин даромад ҳисобига қурилган сирли кошона Октябрь район халқ судининг қарори билан давлат фойдасига ўтказилди. Ажаб эмаски, илгари текинхўр Эргаш Назаровга қарашли бу кошона эндиликда мулла Матқовул ота айтганидек бирор болалар боғчаси ёки маданият саройи бўлса-ю жамоатчиликка хизмат қилса...

Таажжуб. Таажжубли жойи шундаки, Назаровнинг хотини Вазира Аъзамова қарор нусхасини қўлга олатуриб нима дейди денг:

— Аттанг, краскасини ўзига эски пул ҳисобида 20 минг сўм сарфлаган эдик-а. Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилда ҳам чиқади, дейишарди. Аслида қийиғи чиққани шу бўлса керак-да.

Х. ТОШХЎЖАЕВ,
Ш. АБРОРОВ.

Суратда: Назаров қурган қасрдан кўриниш.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси

Р. 14866. Индекс 64695. Нашр. № 1726.